

CORPUS MIDDELEEUWS AARDEWERK (CMA)

afleveringen 14, 15 & 16

Ceramiek uit drie beerputten onder de stadswal
(1542-1543) van 's-Hertogenbosch

door: Hans L. Janssen en Eddie Nijhof

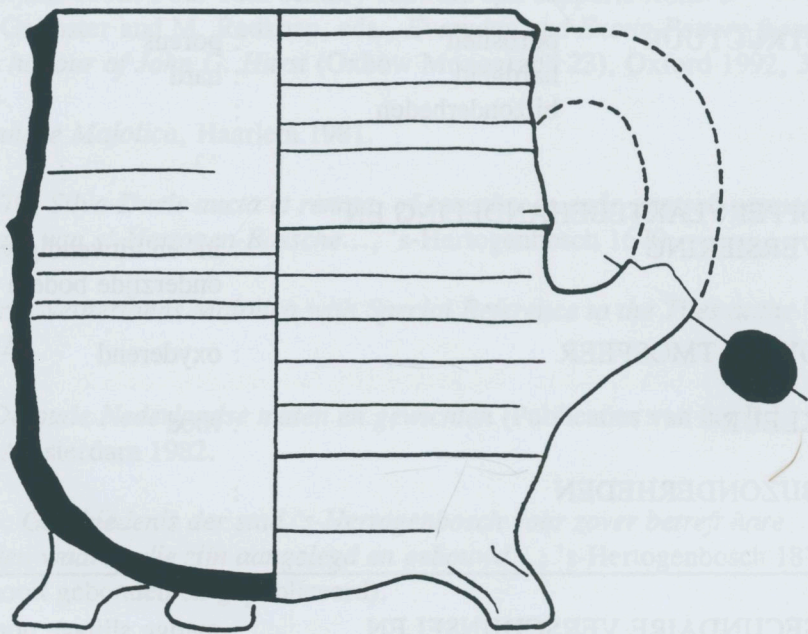
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1469
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	: gedraaid, oor en poten handgevormd
VERSCHRALING	grootte : tot 0.2 mm; enkele uitschieters tot 0.8 mm dichtheid : gemiddeld 1 materiaal : zand
STRUCTUUR	porositeit : poreus hardheid : hard bijzonderheden :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: in- en uitwendig volledig loodglazuur, onderzijde bodem ongeglazuurd
OVENATMOSFEER	: oxyderend
KLEUR	: rood
BIJZONDERHEDEN	:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: matige slijtage poten
---------------------------	-------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum : lokaal datering : functie : kookpot, grape
---------------	---

OVERIGE OPMERKINGEN	: in 's-Hertogenbosch zeer schaars voorkomend type
---------------------	---

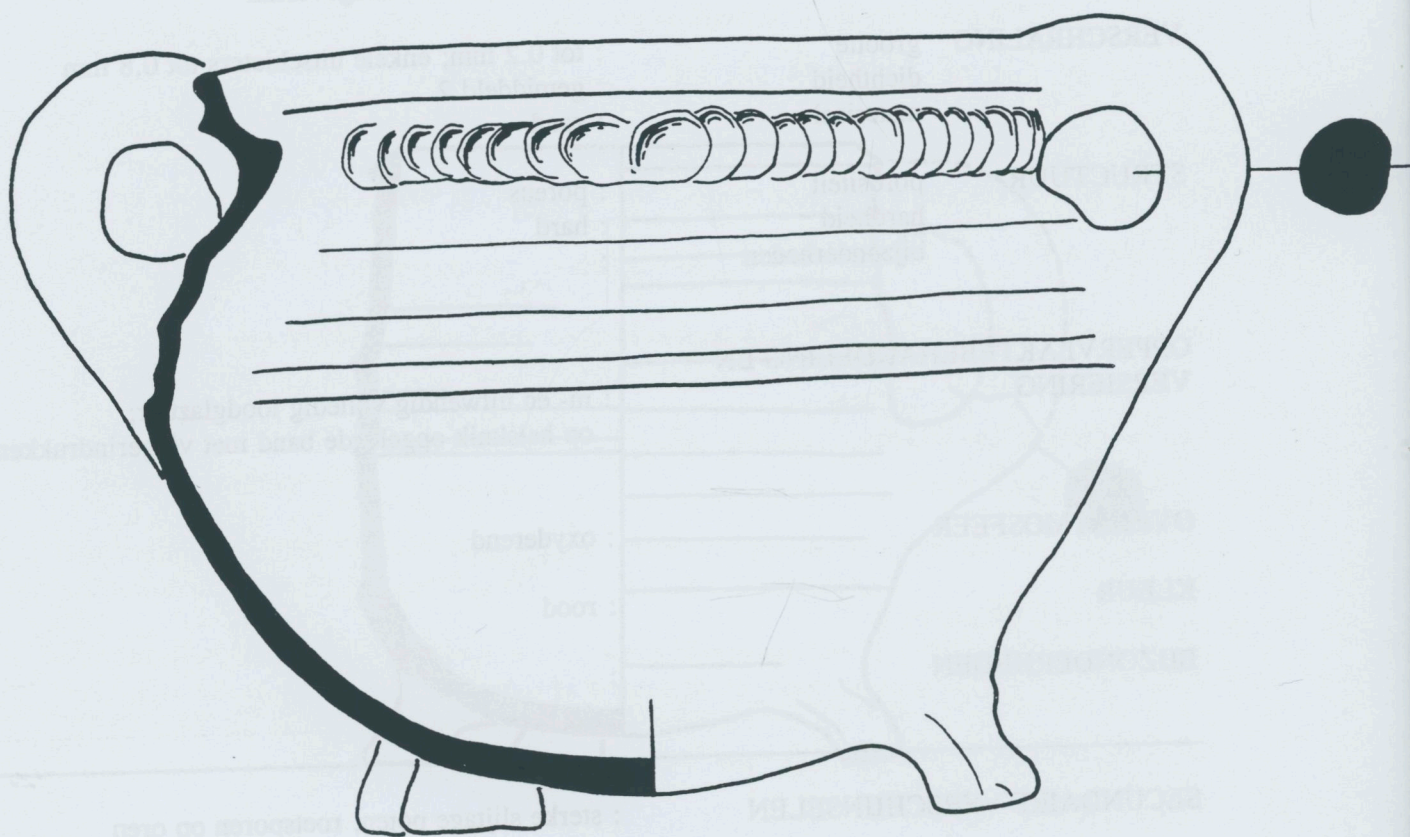
VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	:	Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	:	Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 284
VONDSSTOMSTANDIGHEDEN	:	beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	:	vóór 1542/43
PUBLICATIE	:	

VORMTECHNIEK	:	gedraaid, oor handgevormd
VERSCHRALING	grootte	: tot 0.2 mm; enkele uitschieters tot 0.8 mm
	dichtheid	: gemiddeld 2
	materiaal	: zand
STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	in- en uitwendig volledig loodglazuur; op halsknik opgelegde band met vingerindrukken
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:	sterke slijtage poten; roetsporen op oren
---------------------------	---	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: kookpot, grape

OVERIGE OPMERKINGEN	:	
---------------------	---	--

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1535
VONDSSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	: gedraaid, oor en poten handgevormd
--------------	--------------------------------------

VERSCHRALING	grootte	: tot 0.2 mm
	dichtheid	: gemiddeld 2
	materiaal	: zand

STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: in- en uitwendig volledig loodglazuur
---	---

OVENATMOSFEER	: oxyderend
---------------	-------------

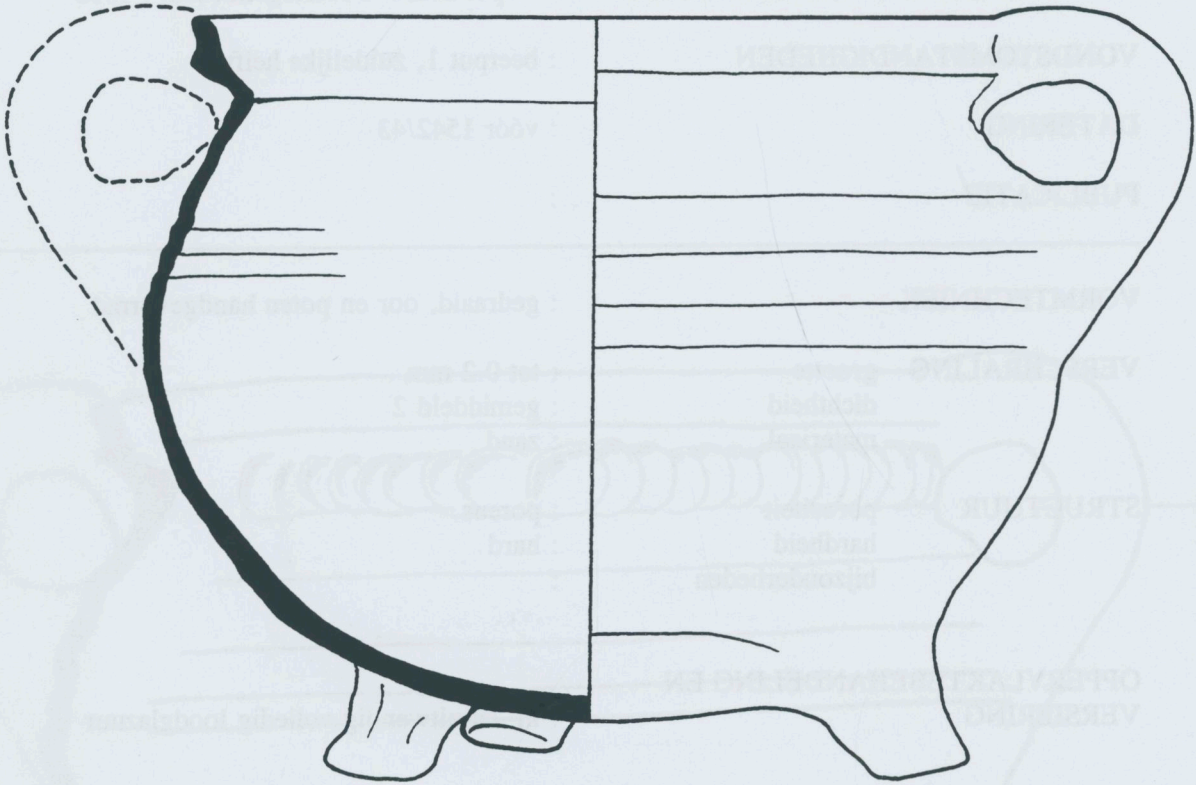
KLEUR	: rood
-------	--------

BIJZONDERHEDEN	:
----------------	---

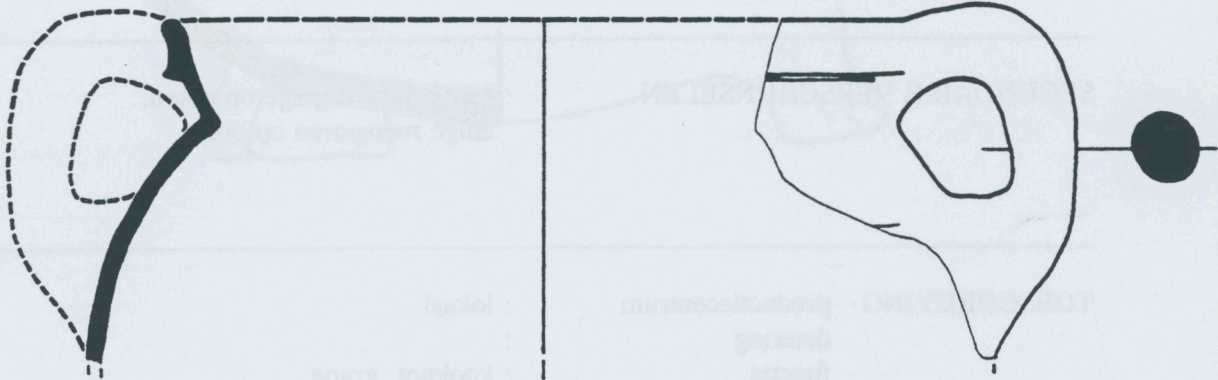
SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: behoorlijke slijtage op poten; enige roetsporen op oor
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: kookpot, grape

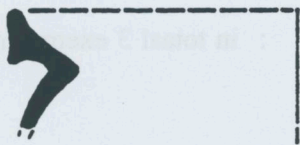
OVERIGE OPMERKINGEN	: in totaal 3 exemplaren
---------------------	--------------------------

003

003a

003b

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER : Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977;
DBBH-R-1977; bp 1-Z

BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR : Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 602

VONDSTOMSTANDIGHEDEN : beerput 1, zuidelijke helft

DATERING : vóór 1542/43

PUBLICATIE :

VORMTECHNIEK : gedraaid, oor handgevormd

VERSCHRALING grootte : tot 0.2 mm; enkele uitschieters tot 0.6 mm
 dichtheid : gemiddeld 2
 materiaal : zand

STRUCTUUR porositeit : poreus
 hardheid : hard
 bijzonderheden :

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN
VERSIERING : in- en uitwendig volledig loodglazuur

OVENATMOSFEER : oxyderend

KLEUR : rood

BIJZONDERHEDEN :

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN : enige roetsporen op oor

TOESCHRIJVING productiecentrum : lokaal
 datering :
 functie : kookpot, grape

OVERIGE OPMERKINGEN : in totaal 3 exemplaren

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER		: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR		: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 613
VONDSOMSTANDIGHEDEN		: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING		: vóór 1542/43
PUBLICATIE		:
VORMTECHNIEK		: gedraaid
VERSCHRALING	grootte	: tot 0.2 mm; enkele uitschieters tot 0.6 mm
	dichtheid	: verspreid
	materiaal	: zand
STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: in- en uitwendig volledig loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:
SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN		:
TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: kookpot, grape
OVERIGE OPMERKINGEN		:

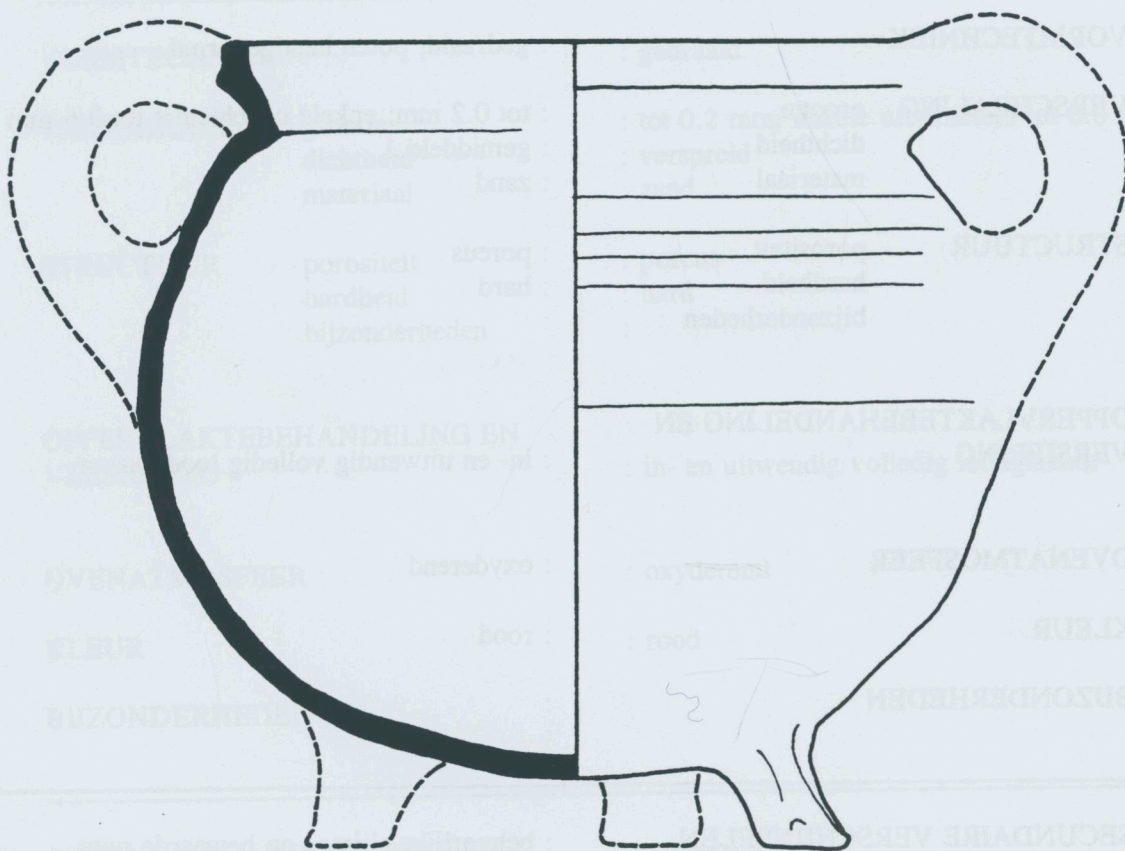
VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1464
VONDSOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	: gedraaid, poten handgevormd	
VERSCHRAGING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm; enkele uitschieters tot 0.6 mm : gemiddeld 1 : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: in- en uitwendig volledig loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: behoorlijke slijtage op bewaarde poot
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: lokaal : : kookpot, grape
---------------	---	-----------------------------------

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 601
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid, oor handgevormd
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm; enkele uitschieters tot 0.5 mm : verspreid : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: in- en uitwendig loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: roetsporen op buik en oor
---------------------------	-----------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: kookpot, grape

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

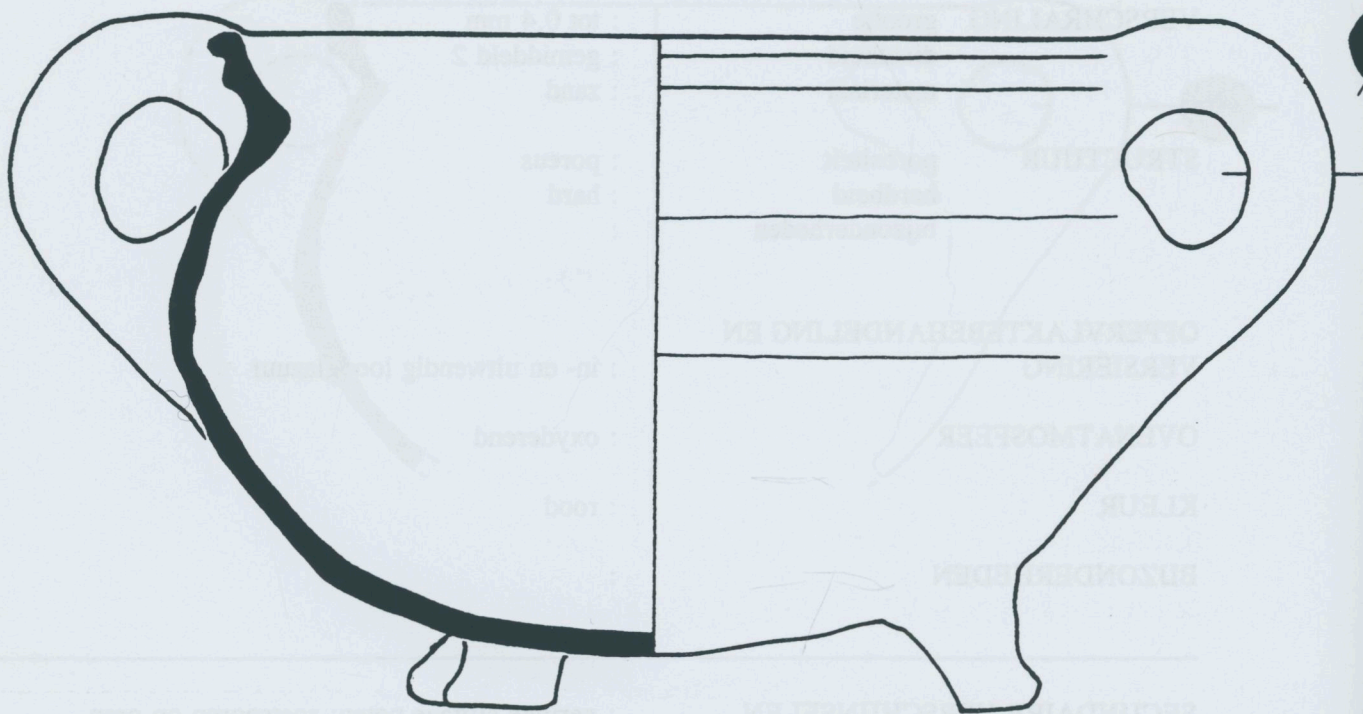
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1467
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	: gedraaid, oren en poten handgevormd
VERSCHRALING	grootte : tot 0.4 mm dichtheid : gemiddeld 2 materiaal : zand
STRUCTUUR	porositeit : poreus hardheid : hard bijzonderheden :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: in- en uitwendig loodglazuur
OVENATMOSFEER	: oxyderend
KLEUR	: rood
BIJZONDERHEDEN	:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: geringe slijtage poten; roetsporen op oren
---------------------------	--

TOESCHRIJVING	productiecentrum : lokaal datering : functie : kookpot, grape
---------------	---

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

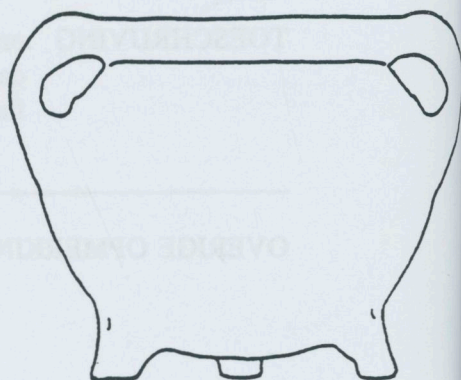
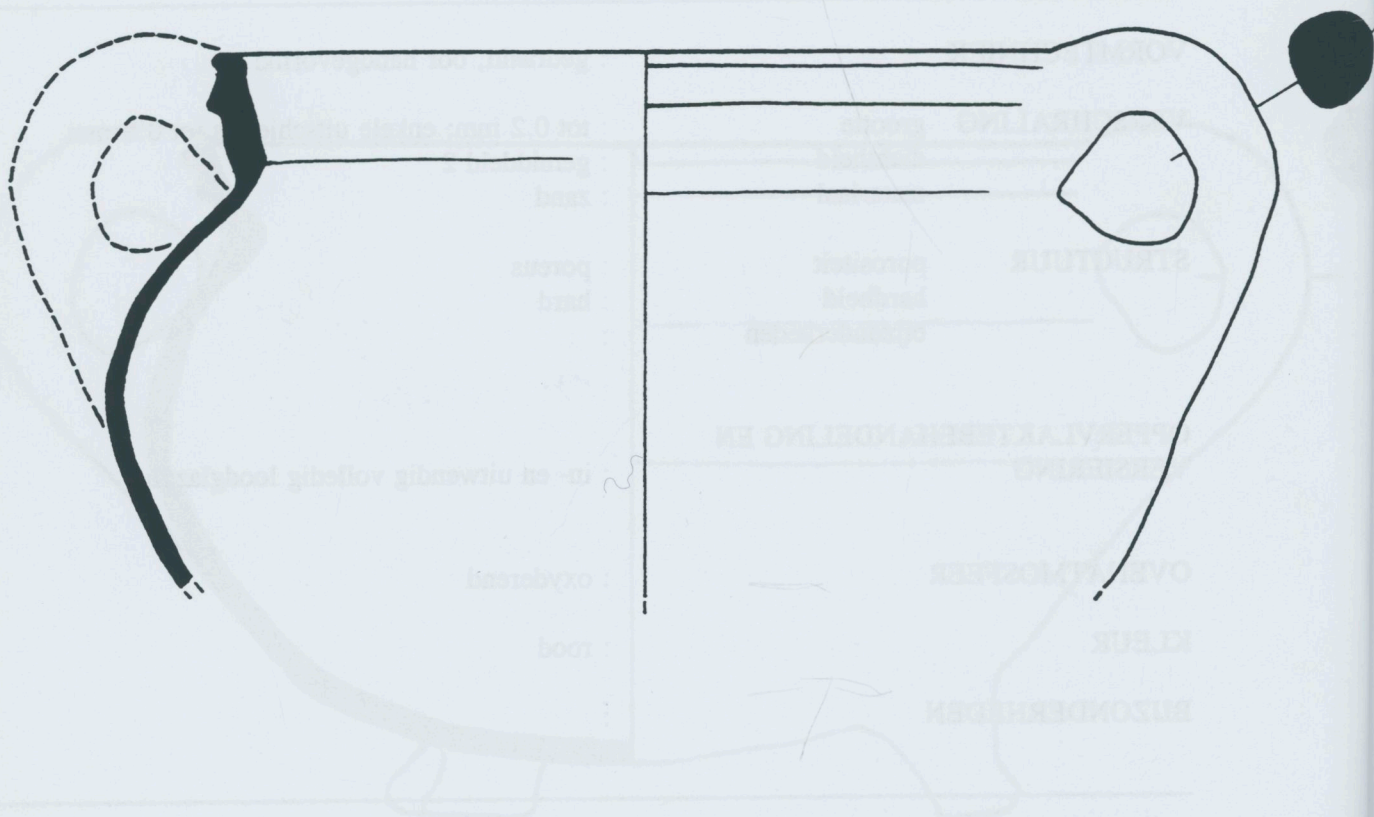
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-N
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1471
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid, oor handgevormd
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm; enkele uitschieters tot 0.8 mm : gemiddeld 2 : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: in- en uitwendig volledig loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:

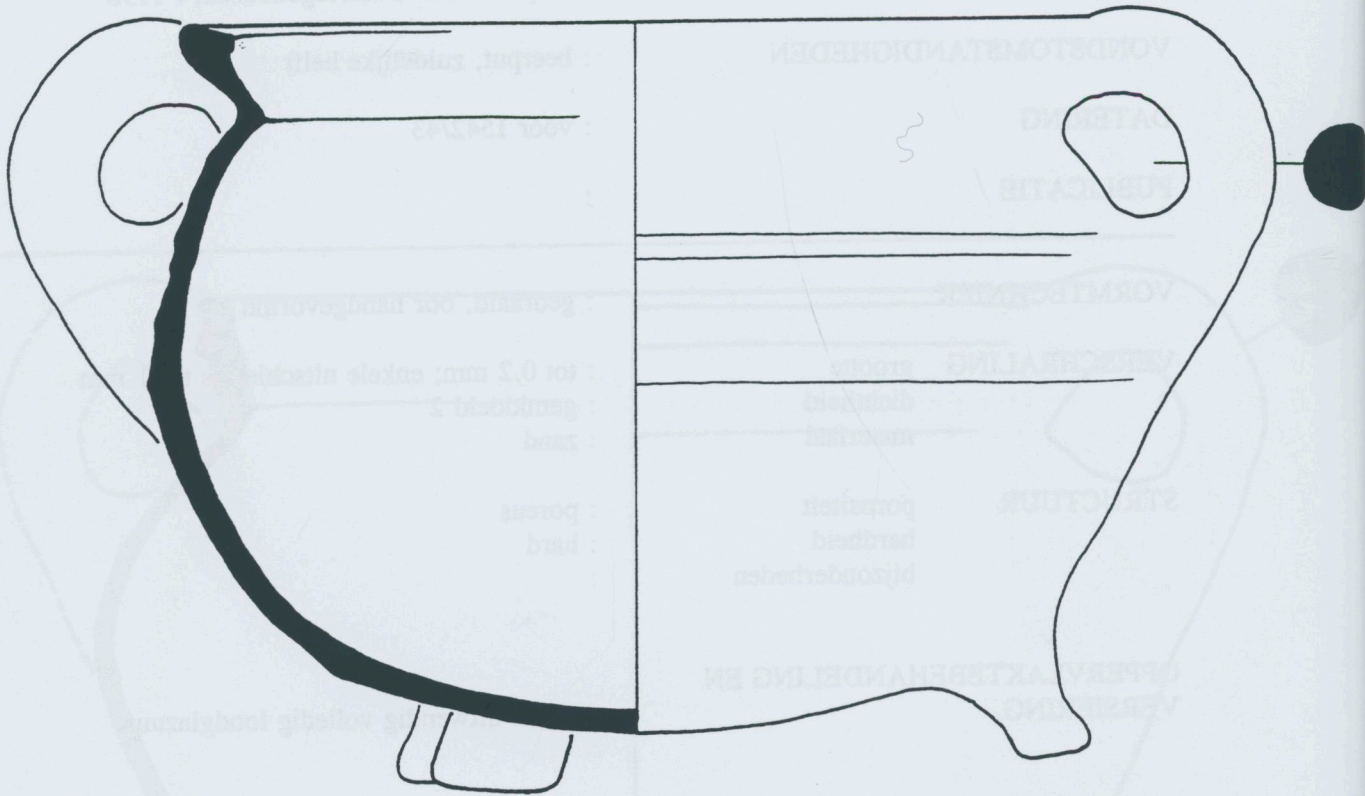
SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: roetsporen op oor
---------------------------	---------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: kookpot, grape

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER		: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR		: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1198
VONDSOMSTANDIGHEDEN		: beerput, zuidelijke helft
DATERING		: vóór 1542/43
PUBLICATIE		:
VORMTECHNIEK		: gedraaid, oor handgevormd
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm; enkele uitschieters tot 1 mm : gemiddeld 2 : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: in- en uitwendig volledig loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:
SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN		: roetsporen op oor en bodem; behoorlijke slijtage op poten
TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: lokaal : : kookpot, grape
OVERIGE OPMERKINGEN		:

008

008a

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER		: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR		: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1536
VONDSOMSTANDIGHEDEN		: beerput, noordoostelijk quadrant
DATERING		: vóór 1542/43
PUBLICATIE		:

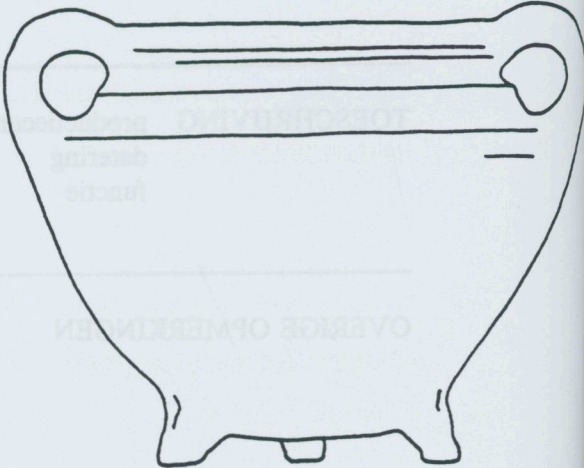
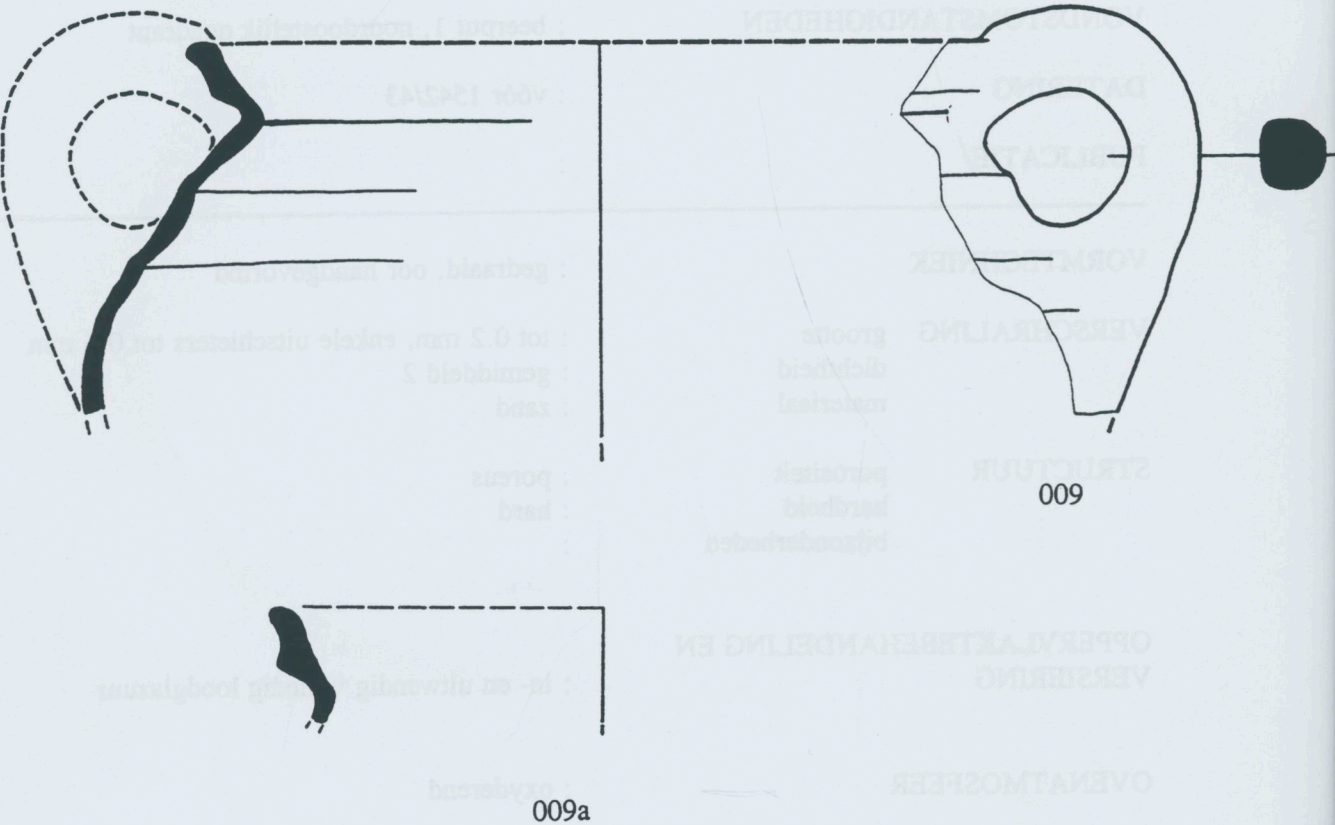
VORMTECHNIEK		: gedraaid
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm; enkele uitschieters tot 0.5 mm : gemiddeld 2 : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: in- en uitwendig volledig loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN		: roetsporen op oor en bodem; behoorlijke slijtage op poten
---------------------------	--	--

TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: lokaal : : kookpot, grape
---------------	---	-----------------------------------

OVERIGE OPMERKINGEN		:
---------------------	--	---

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER		: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR		: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 603
VONDSTOMSTANDIGHEDEN		: beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING		: vóór 1542/43
PUBLICATIE		:
VORMTECHNIEK		: gedraaid, oor handgevormd
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm, enkele uitschieters tot 0.6 mm : gemiddeld 2 : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: in- en uitwendig volledig loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:
SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN		:
TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: lokaal : : kookpot, één-orige grape
OVERIGE OPMERKINGEN		:

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 607
VONDSOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid, oor handgevormd
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm, enkele uitschieters tot 0.3 mm : gemiddeld 2 : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	in- en uitwendig volledig loodglazuur
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:	roestvrij staal
---------------------------	---	-----------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: lokaal : : kookpot, grape
---------------	---	-----------------------------------

OVERIGE OPMERKINGEN	:	
---------------------	---	--

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-N
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 393
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid, oor handgevormd
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm : gemiddeld 2 : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	in- en uitwendig volledig loodglazuur
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:	roetsporen op buik
---------------------------	---	--------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: lokaal : : kookpot, grape
---------------	---	-----------------------------------

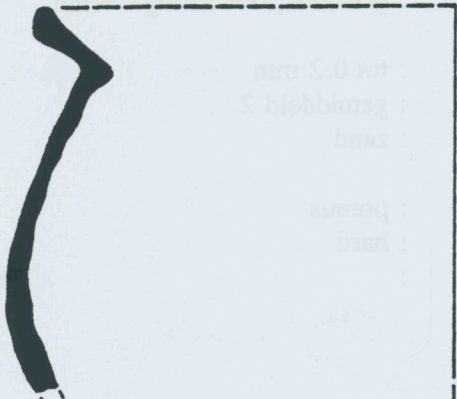
OVERIGE OPMERKINGEN	:	
---------------------	---	--

Brinkman, J. & H. (1977).
DBH-B-1977, pp. 1-12

Depot BAM, 's-Gravenhage, 1997

Deel 1, noordelijke helft

voor-124243

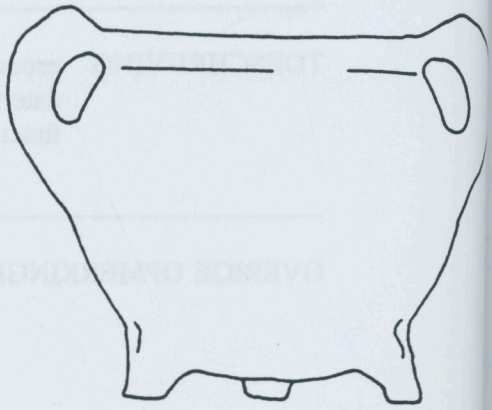

in een uitwendig volledig holle vorm

oxydant

rood

toepassing op stuk

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 612
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid, oor handgevormd
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm : verspreid : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	in- en uitwendig volledig loodglazuur
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: kookpot, 1-orige grape (?)

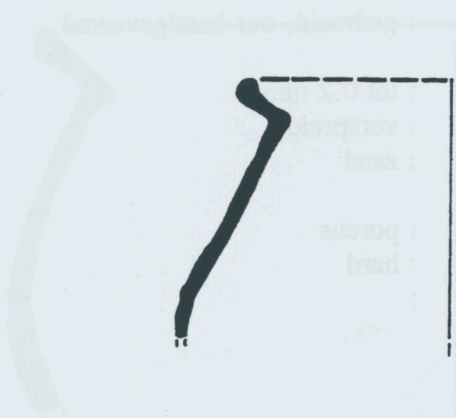
OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

: Buitenvan, 's-Hertogenbosch, 1977:
DBBH-R-1977: pg. 1-2

: Dijkster, B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977:
1-2

: Dijkster, B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977:
1-2

: Dijkster, B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977:
1-2

: Dijkster, B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977:
1-2

: Dijkster, B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977:
1-2

: Dijkster, B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977:
1-2

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER

BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR

VONDSTOMSTANDIGHEDEN

DATERING

PUBLICATIE

VORMTECHNIEK

VERSCHEIDING

grootte
dikte
materiaal

STRUCTUUR

porselein
hardheid
dikte

OPPERVLAKTEBEHANDLING EN

VERSIERING

OVERVATINGSFEIL

KLEUR

BUZONDERHEIDEN

SECUNDAIRE VERSCHILLEN

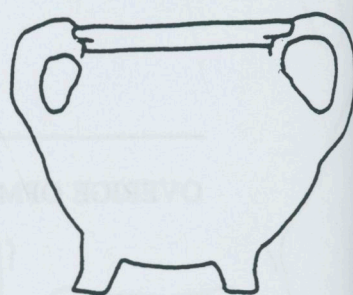
: Dijkster, B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977:
1-2

: Dijkster, B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977:
1-2

TOEGEPAST PRODUCTIE

grootte
dikte
materiaal

OVERIGE MERKEN

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER		: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR		: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1466
VONDSSTOMSTANDIGHEDEN		: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING		: vóór 1542/43
PUBLICATIE		:

VORMTECHNIEK		: gedraaid, oren handgevormd, uitgebogen sneb, uitgetrokken standvinnen
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm : gemiddeld 2 : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: inwendig loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:

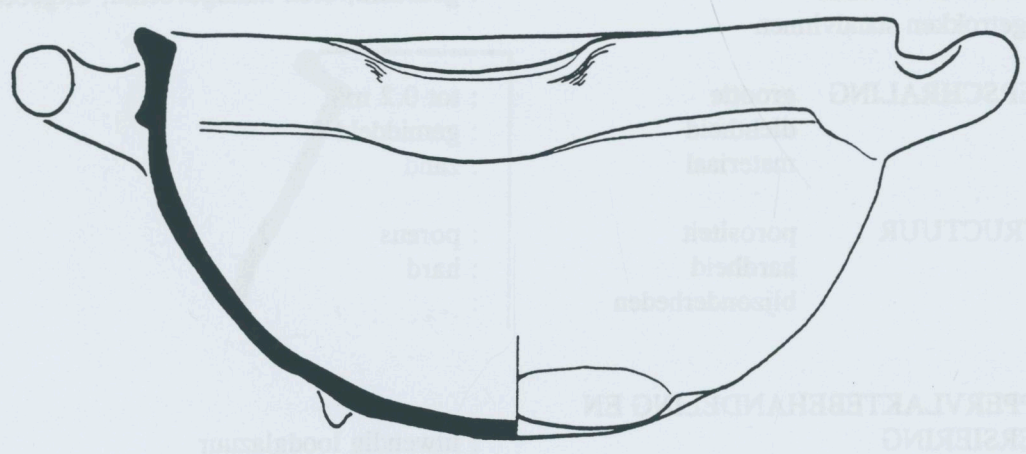
SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN		:
---------------------------	--	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: lokaal : : kom, melkteil
---------------	---	----------------------------------

OVERIGE OPMERKINGEN		:
---------------------	--	---

Buitenhaven, s-Hertogenbosch, 1977 :
DBRH-R-1977, pp 1-2
Depeit BAM 's-Hertogenbosch, 1465 :
Depeit 1. antieke bijl.
vóór 1542M3

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER
BEWAARPLAATS EN INVENTARIS
VONDSTOMSTANDIGHEIDEN
DATERING

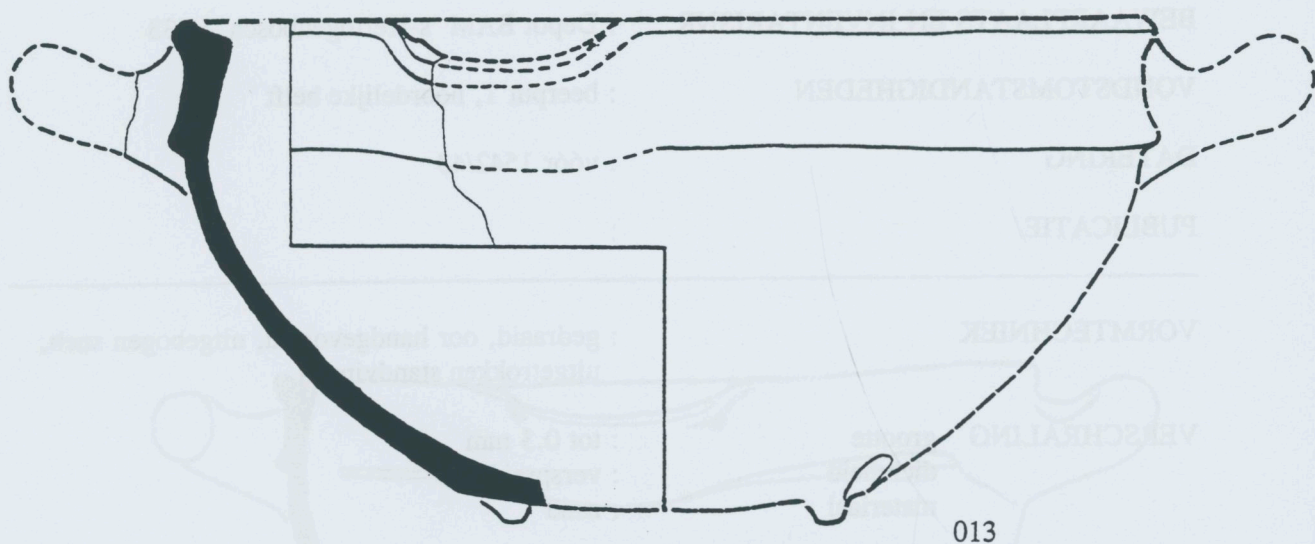
OVERNATMOSFEER
KLEUR
BIZONDERHEIDEN

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELN

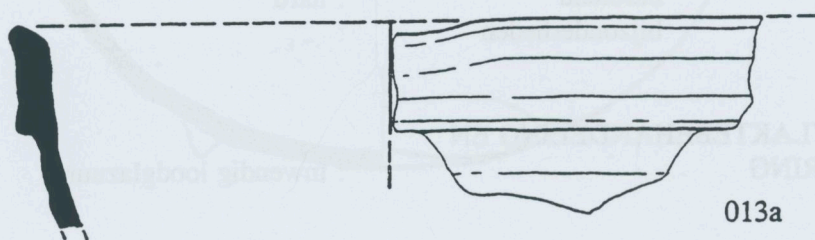
TOESCHRIJVING
productiecentrum
datering
functie
lokal
kom, mektal

OVERIGE OPMERKINGEN

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER		: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-N
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR		: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 633
VONDSTOMSTANDIGHEDEN		: beerput 1, noordelijke helft
DATERING		: vóór 1542/43
PUBLICATIE		:
VORMTECHNIEK		: gedraaid, oor handgevormd, uitgebogen sneb, uitgetrokken standvinnen
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.3 mm : verspreid : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: inwendig loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:
SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN		: sterke slijtage standvinnen
TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: lokaal : : kom, melkteil
OVERIGE OPMERKINGEN		:

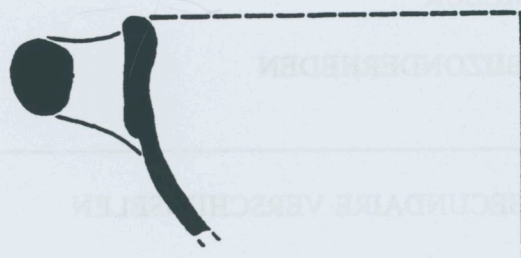
013

013a

013b

013c

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER : Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977;
DBBH-R-1977; bp 1-Z

BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR : Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 621

VONDSTOMSTANDIGHEDEN : beerput 1, zuidelijke helft

DATERING : vóór 1542/43

PUBLICATIE :

VORMTECHNIEK : gedraaid, uitgebogen sneb,

VERSCHRALING grootte : tot 0.5 mm
 dichtheid : gemiddeld 2
 materiaal : zand

STRUCTUUR porositeit : poreus
 hardheid : hard
 bijzonderheden :

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN
VERSIERING : inwendig loodglazuur

OVENATMOSFEER : oxyderend

KLEUR : rood

BIJZONDERHEDEN :

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN :

TOESCHRIJVING productiecentrum : lokaal
 datering :
 functie : kom, melkteil

OVERIGE OPMERKINGEN :

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	:	Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	:	Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1530
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	:	beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	:	vóór 1542/43
PUBLICATIE	:	

VORMTECHNIEK	:	gedraaid
VERSCHRALING	grootte	: tot 0.4 mm
	dichtheid	: gemiddeld 2
	materiaal	: zand
STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	inwendig loodglazuur
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:	
---------------------------	---	--

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: kom, melkteil

OVERIGE OPMERKINGEN	:	
---------------------	---	--

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER		: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR		: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 616
VONDSOMSTANDIGHEDEN		: beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING		: vóór 1542/43
PUBLICATIE		:

VORMTECHNIEK		: gedraaid, oor handgevormd, uitgebogen sned, uitgetrokken standvinnen
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm, enkele uitschieter tot 3 mm : verspreid : zand en potgruis
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: inwendig loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN		: sterke slijtage standvinnen
---------------------------	--	-------------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: lokaal : : kom, melkteil
---------------	---	----------------------------------

OVERIGE OPMERKINGEN		:
---------------------	--	---

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 627
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	: gedraaid, oren handgevormd, uitgebogen sneb
--------------	--

VERSCHRALING	grootte	: tot 0.2 mm
	dichtheid	: verspreid
	materiaal	: zand

STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: inwendig loodglazuur
---	------------------------

OVENATMOSFEER	: oxyderend
---------------	-------------

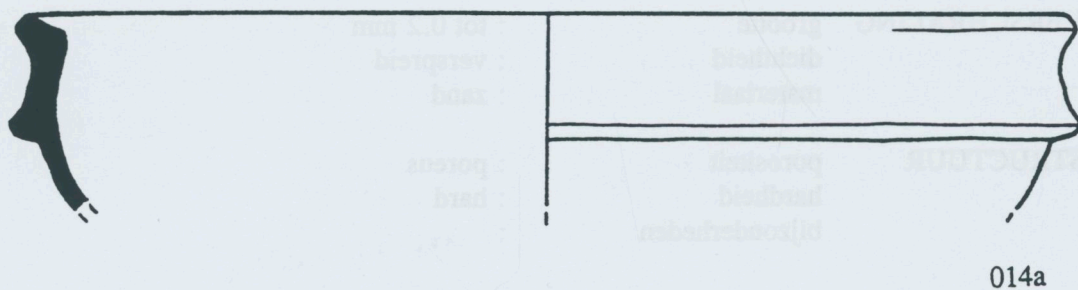
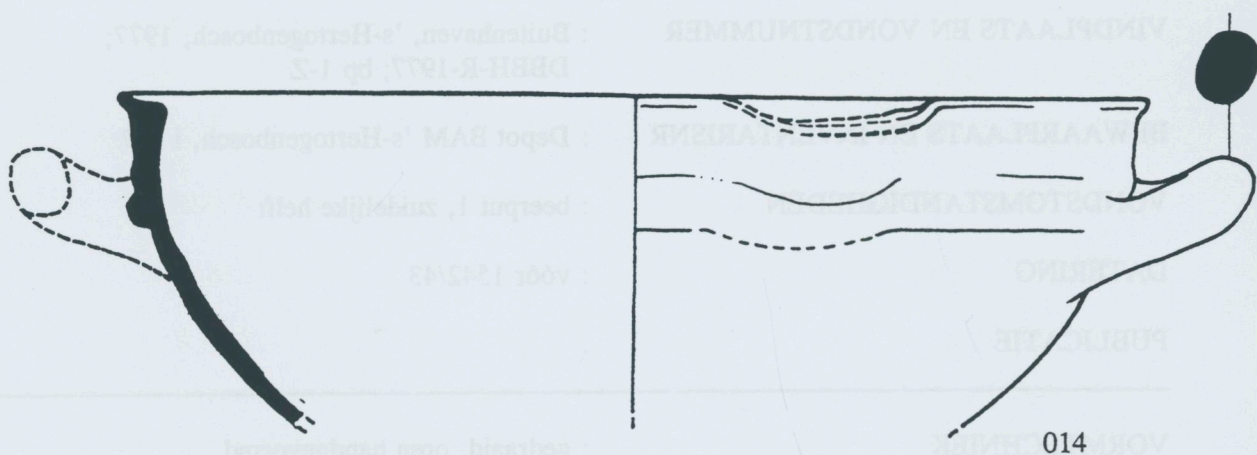
KLEUR	: rood
-------	--------

BIJZONDERHEDEN	:
----------------	---

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: kom, melkteil

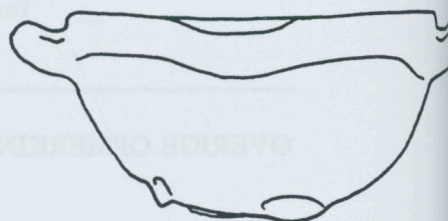
OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

014b

014c

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	:	Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	:	Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 632
VONDSOMSTANDIGHEDEN	:	beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING	:	vóór 1542/43
PUBLICATIE	:	

VORMTECHNIEK	:	gedraaid, aanzet uitgebogen sneb
--------------	---	----------------------------------

VERSCHRALING	grootte	:	tot 0.4 mm
	dichtheid	:	verspreid
	materiaal	:	zand

STRUCTUUR	porositeit	:	poreus
	hardheid	:	hard
	bijzonderheden	:	

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	inwendig loodglazuur
---	---	----------------------

OVENATMOSFEER	:	oxyderend
---------------	---	-----------

KLEUR	:	rood
-------	---	------

BIJZONDERHEDEN	:	
----------------	---	--

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:	
---------------------------	---	--

TOESCHRIJVING	productiecentrum	:	lokaal
	datering	:	
	functie	:	kom, melkteil

OVERIGE OPMERKINGEN	:	
---------------------	---	--

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER : Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977;
DBBH-R-1977; bp 1-Z

BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR : Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 387

VONDSTOMSTANDIGHEDEN : beerput 1, zuidelijke helft

DATERING : vóór 1542/43

PUBLICATIE :

VORMTECHNIEK : gedraaid, oor handgevormd

VERSCHRALING grootte : tot 0.2 mm; enkele uitschieters tot 1.2 mm
 dichtheid : verspreid
 materiaal : zand en kwarts

STRUCTUUR porositeit : poreus
 hardheid : hard
 bijzonderheden :

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN
VERSIERING : inwendig loodglazuur

OVENATMOSFEER : oxyderend

KLEUR : rood

BIJZONDERHEDEN :

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN : sterke slijtage buitenzijde oor
en buitenzijde bovenrand

TOESCHRIJVING productiecentrum : lokaal
 datering :
 functie : kom, melkteil

OVERIGE OPMERKINGEN :

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 634
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.3 mm, enkele uitschieters tot 2 mm : verspreid : zand en baksteengruis
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	inwendig loodglazuur
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:	aan de binnen- en buitenzijde van de buisvormige vorm
---------------------------	---	--

TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: lokaal : : kom, melkteil
---------------	---	----------------------------------

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

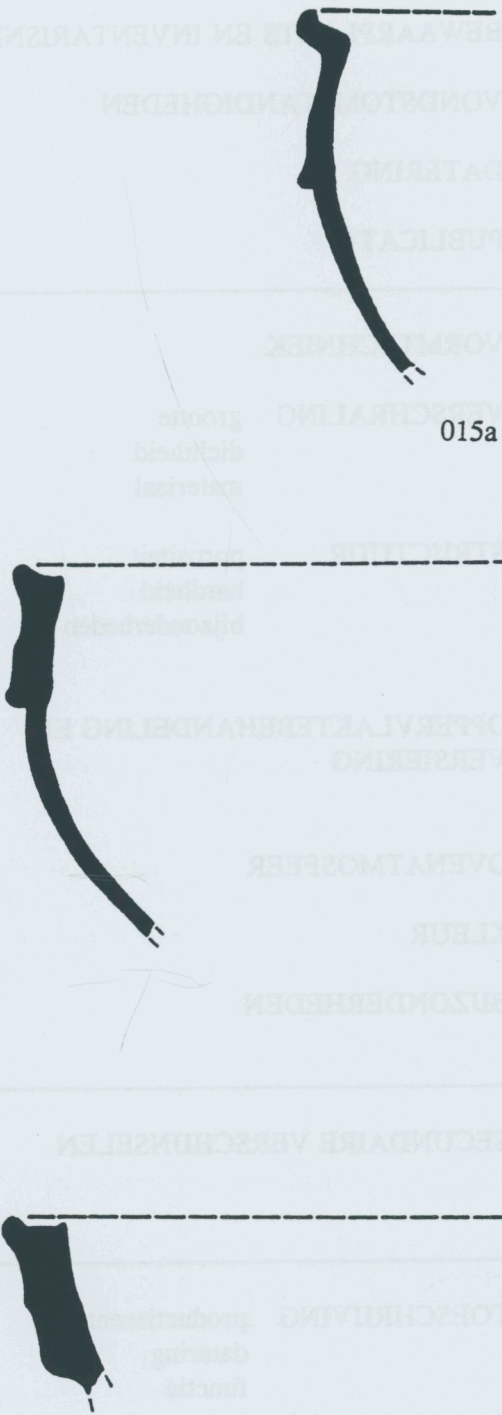
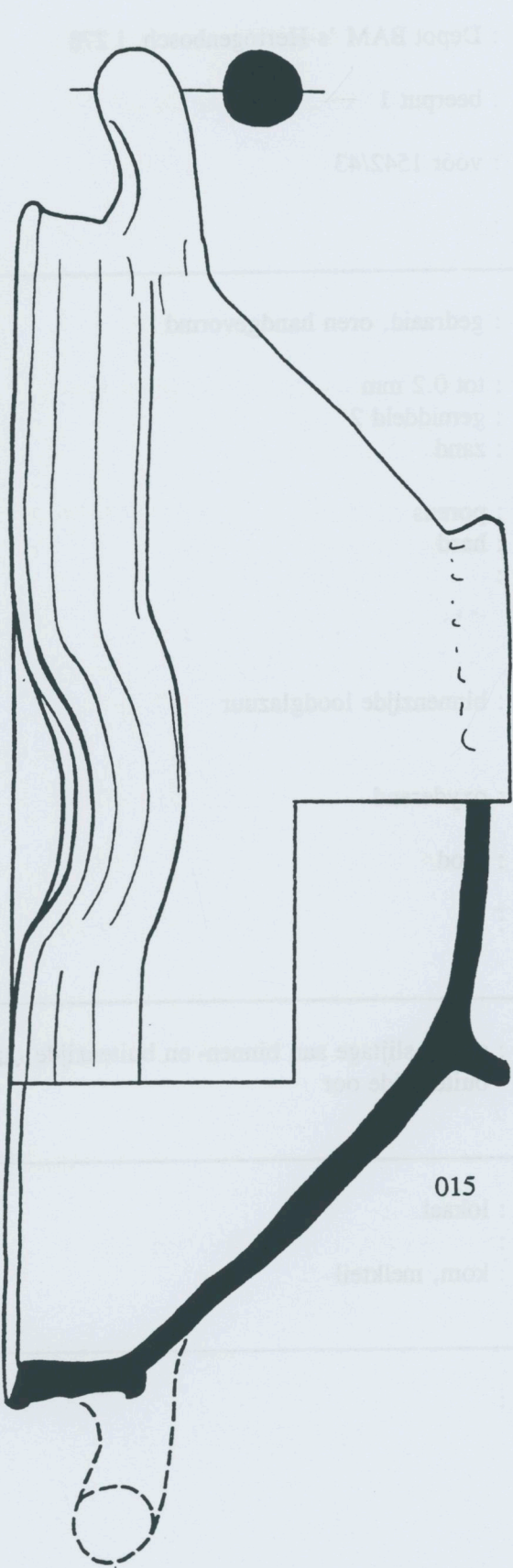
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977, bp 1
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 278
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	: gedraaid, oren handgevormd
VERSCHRALING	grootte : tot 0.2 mm dichtheid : gemiddeld 2 materiaal : zand
STRUCTUUR	porositeit : poreus hardheid : hard bijzonderheden :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: binnenzijde loodglazuur
OVENATMOSFEER	: oxyderend
KLEUR	: rood
BIJZONDERHEDEN	:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: sterke slijtage aan binnen- en buitenzijde rand en buitenzijde oor
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum : lokaal datering : functie : kom, melkteil
---------------	--

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER : Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977;
DBBH-R-1977; bp 1-Z

BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR : Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 622

VONDSTOMSTANDIGHEDEN : beerput 1, zuidelijke helft

DATERING : vóór 1542/43

PUBLICATIE :

VORMTECHNIEK : gedraaid, oren handgevormd

VERSCHRALING grootte : tot 0.2 mm
 dichtheid : gemiddeld 2
 materiaal : zand

STRUCTUUR porositeit : poreus
 hardheid : hard
 bijzonderheden :

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN
VERSIERING : inwendig loodglazuur

OVENATMOSFEER : oxyderend

KLEUR : rood

BIJZONDERHEDEN :

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN :

TOESCHRIJVING productiecentrum : lokaal
 datering :
 functie : kom, melkteil

OVERIGE OPMERKINGEN :

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER : Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977;
DBBH-R-1977; bp 1-N

BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR : Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 385

VONDSTOMSTANDIGHEDEN : beerput 1, noordelijke helft

DATERING : vóór 1542/43

PUBLICATIE :

VORMTECHNIEK : gedraaid, uitgebogen sneb,

VERSCHRALING grootte : tot 0.2 mm
 dichtheid : verspreid
 materiaal : zand

STRUCTUUR porositeit : poreus
 hardheid : hard
 bijzonderheden :

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN
VERSIERING : binnenzijde loodglazuur

OVENATMOSFEER : oxyderend

KLEUR : rood

BIJZONDERHEDEN :

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN :

TOESCHRIJVING productiecentrum : lokaal
 datering :
 functie : kom, melkteil

OVERIGE OPMERKINGEN :

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER		: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977, bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR		: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 390
VONDSTOMSTANDIGHEDEN		: beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING		: vóór 1542/43
PUBLICATIE		:

VORMTECHNIEK		: gedraaid
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm, enkele uitschieters tot 0.6 mm : verspreid : zand en kwarts
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: binnenzijde loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN :

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: kom, melkteil

OVERIGE OPMERKINGEN :

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; BP 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 604
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	: gedraaid, uitgetrokken standvinnen
--------------	--------------------------------------

VERSCHRALING	grootte	: tot 0.2 mm
	dichtheid	: gemiddeld 2
	materiaal	: zand

STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: inwendig vlekken loodglazuur
---	--------------------------------

OVENATMOSFEER	: oxyderend
---------------	-------------

KLEUR	: rood
-------	--------

BIJZONDERHEDEN	:
----------------	---

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: vrij sterke zijtag-standvinnen
---------------------------	----------------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: kom, melkteil

OVERIGE OPMERKINGEN	: in 's-Hertogenbosch zeer schaars voorkomend type, mogelijk niet uit beerput afkomstig
---------------------	--

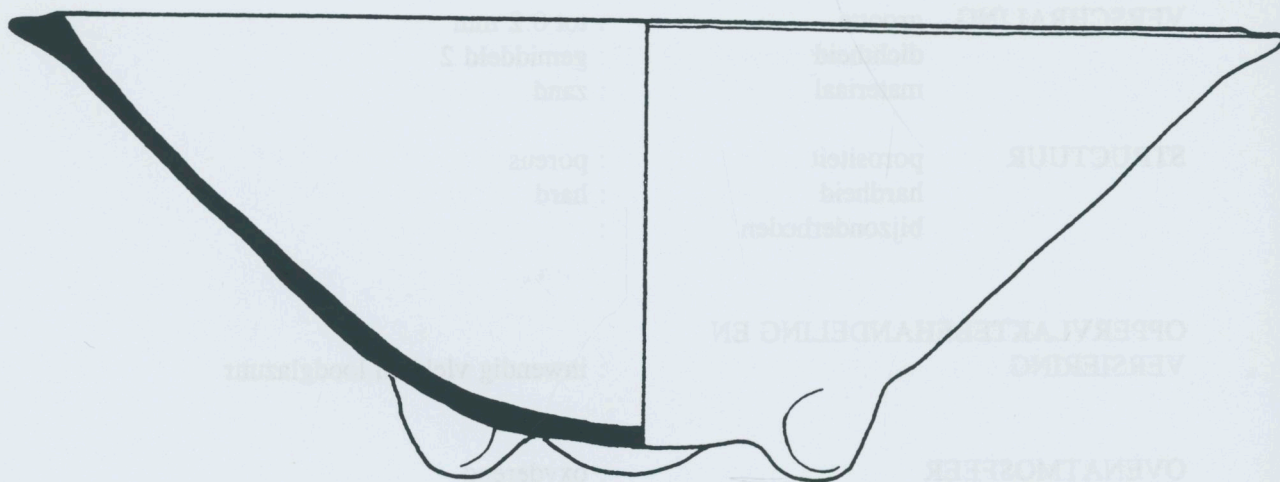
Buitenwaaier, s-Hertogenbosch, 1977 :
DBRH-R-1977; BP 1-NO

Depot BAM, s-Hertogenbosch, 1 604

beetje 1, noordwaarts naar

voor 1842/43

getuigd, uitgetrokken handvaten

mod

SECUNDAIRE VERSCHIJNSEL

lokaal

kom, melken

productiecentrum

data

functie

TOESCHRIJVING

in s-Hertogenbosch zeer schaars voorkomend
type, mogelijk niet uit beetje afkomstig

OVERIGE OPMERKINGEN

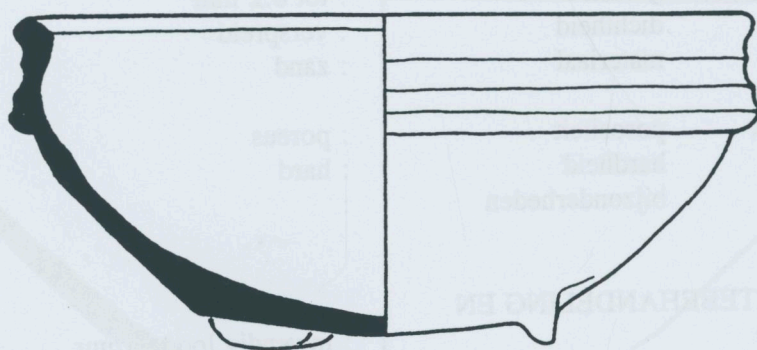
VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 276
VONDSSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	: gedraaid	
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm : verspreid : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: inwendig loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: vrij sterke slijtage standvinnen
---------------------------	------------------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: lokaal : : kom, melkteil
---------------	---	----------------------------------

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

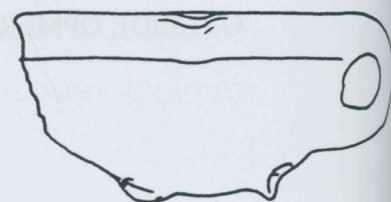
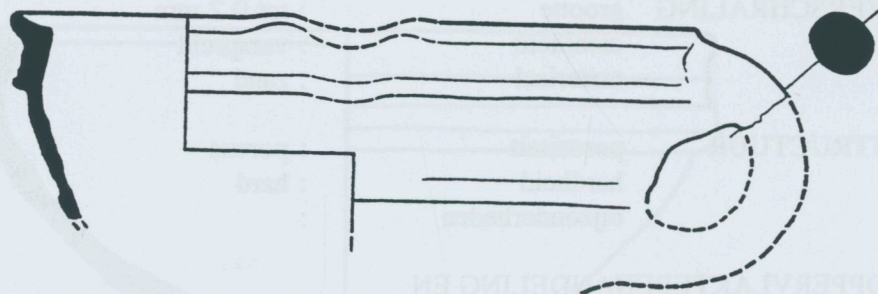
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 379
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	: gedraaid, oor handgevormd
VERSCHRALING	grootte : tot 0.2 mm dichtheid : verspreid materiaal : zand
STRUCTUUR	porositeit : poreus hardheid : hard bijzonderheden :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:
OVENATMOSFEER	: oxyderend
KLEUR	: rood
BIJZONDERHEDEN	:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum : lokaal datering : functie : kom, melkteil
---------------	--

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 614
VONDSSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm : verspreid : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: kom

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

Buitenhaven, v-Herengedrocht: 1977:
DBBH-R-1977, op 1-NO

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER

Dijck BAM v-Herengedrocht: 1614

BEWAAKPLAATS EN INVENTARISNR

beplant 1, noordwaarts op de dijk

VONDSTOMSTANDIGHEDEN

voor 1542/43

DATERING

PUBLICATIE

gedraaid

VORMTECHNIEK

tot 0,3 mm

verspreid

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

voor

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

aan

OPPERVLAKTEBEHANDLING EN
VERSIERING

OVENATMOSFERE

KLEUR

BZONDERHEDEN

SECUNDAIRE VERSCHIJNSEL EN

TOESCHRIJVING

productiecentrum

hetting

functie

lokale

kom

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER : Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977;
DBBH-R-1977; bp 1-N

BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR : Depot BAM 's-Hertogenbosch i 625

VONDSTOMSTANDIGHEDEN : beerput 1, noordelijke helft

DATERING : vóór 1542/43

PUBLICATIE :

VORMTECHNIEK : gedraaid, opgeduwde ziel

VERSCHRALING grootte : tot 0.4 mm, enkele uitschieters tot 1 mm
 dichtheid : gemiddeld 2
 materiaal : zand, kwarts

STRUCTUUR porositeit : poreus
 hardheid : hard
 bijzonderheden :

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN
VERSIERING : in- en uitwendig volledig loodglazuur

OVENATMOSFEER : oxyderend

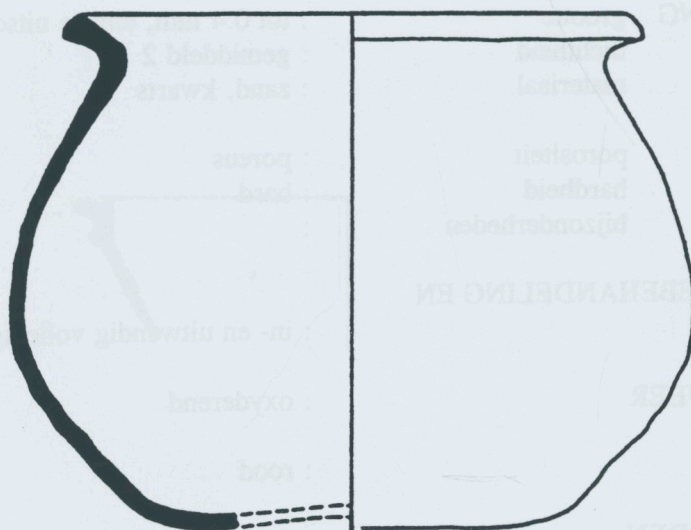
KLEUR : rood

BIJZONDERHEDEN :

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN : zeer sterke slijtage standvlak,
inwendig pisaanslag

TOESCHRIJVING productiecentrum : lokaal
 datering :
 functie : kamerpot

OVERIGE OPMERKINGEN :

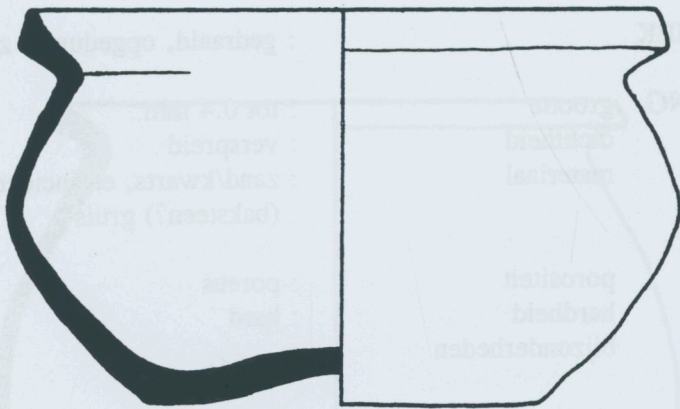
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 635
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK		: gedraaid, opgeduwde ziel
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.4 mm : verspreid : zand/kwarts, en incidenteel pot (baksteen?) gruis
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: ongeglazuurd
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:

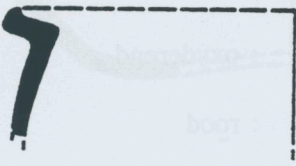
SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: sterke slijtage bodem; leksporen aan binnen- en buitenzijde
---------------------------	--

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: komfoor (?)

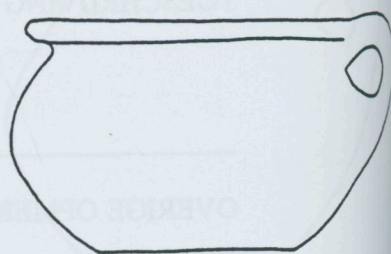
OVERIGE OPMERKINGEN	: mogelijk industrieel gebruik?
---------------------	---------------------------------

021

021a

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO en Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 391
VONDSSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

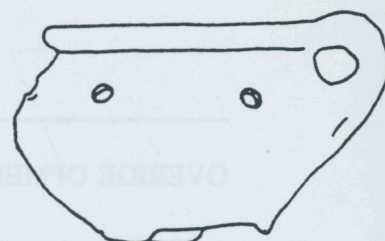
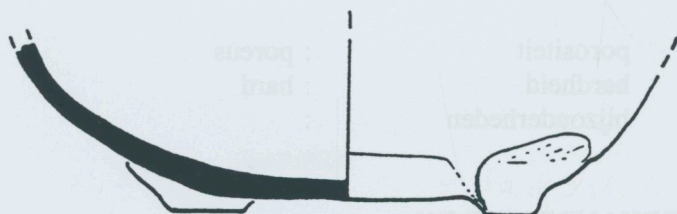
VORMTECHNIEK	: gedraaid
VERSCHRALING	grootte : tot 0.3 mm dichtheid : verspreid materiaal : zand
STRUCTUUR	porositeit : poreus hardheid : hard bijzonderheden :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: ongeglazuurd
OVENATMOSFEER	: oxyderend
KLEUR	: rood
BIJZONDERHEDEN	:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: leksporen aan binnen- en buitenzijde
---------------------------	--

TOESCHRIJVING	productiecentrum : lokaal
	datering :
	functie : komfoor (?)

OVERIGE OPMERKINGEN	: mogelijk industrieel gebruik?
---------------------	---------------------------------

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER		: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR		: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 392
VONDSSTOMSTANDIGHEDEN		: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING		: vóór 1542/43
PUBLICATIE		:
VORMTECHNIEK		: gedraaid
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.7 mm enkele uitschieters tot 2.5 mm : gemiddeld 2 : kwarts en zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: ongeglazuurd
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:
SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN		: sterke slijtage op bodem; leksporen aan binnenzijde
TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: lokaal : : komfoor (?)
OVERIGE OPMERKINGEN		: mogelijk industrieel gebruik?

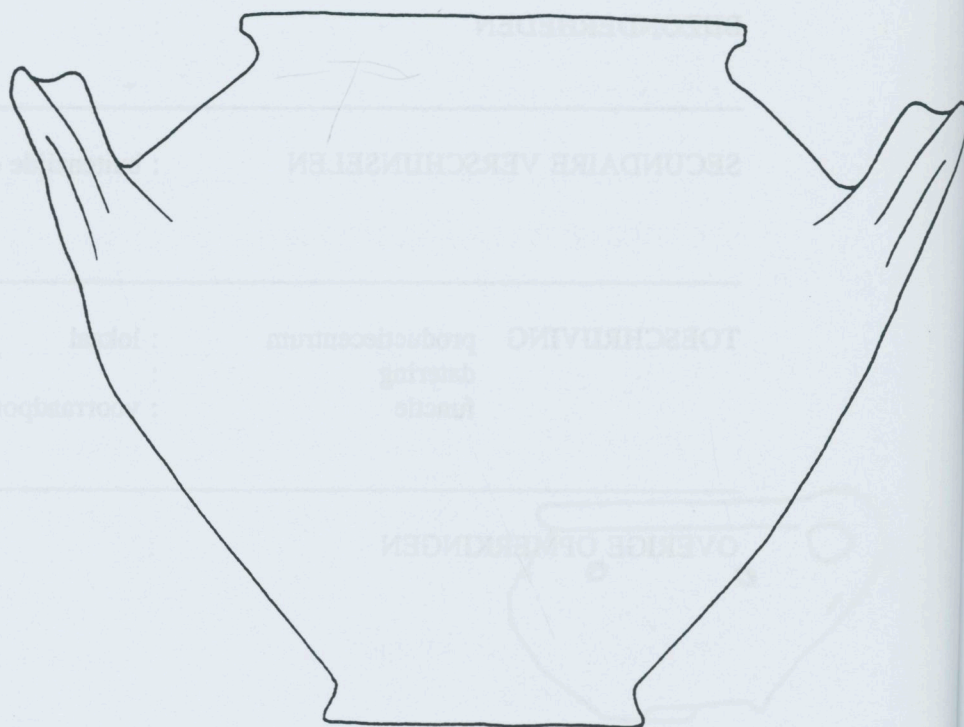
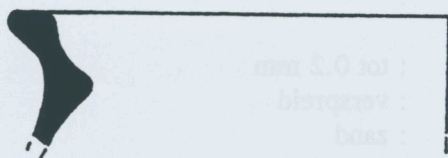
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-N
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1529
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm : verspreid : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: in- en uitwendig loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: buitenzijde enkele roetsporen
---------------------------	---------------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: lokaal : : voorraadpot of grape
---------------	---	---

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 383
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid, standring handgevormd aangezet
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.6 mm : gemiddeld 2 : zand en incidenteel potgruis
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	inwendig loodglazuur
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:	sterke slijtage standring
---------------------------	---	---------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: kan

OVERIGE OPMERKINGEN	:	
---------------------	---	--

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-N
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 606
VONDSOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	: gedraaid
VERSCHRALING	grootte : tot 0.2 mm
	dichtheid : verspreid
	materiaal : zand
STRUCTUUR	porositeit : poreus
	hardheid : hard
	bijzonderheden : zeer dicht baksel

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN
VERSIERING

:

OVENATMOSFEER : oxyderend

KLEUR : rood

BIJZONDERHEDEN :

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN :

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: deksel

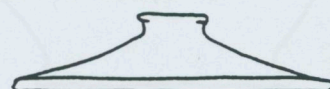
OVERIGE OPMERKINGEN :

025

025a

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 608
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK		: gedraaid
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.5 mm : gemiddeld 2 : zand en incidenteel potgruis
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard : zeer dicht baksel
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		:
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN

: *geen*

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: deksel

OVERIGE OPMERKINGEN

:

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 626
VONDSOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.3 mm : gemiddeld 2 : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: boven- en onderzijde roetsporen
---------------------------	-----------------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: deksel

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER : Buitenhaven, 's-Hertogenbosch, 1977;
DBBH-R-1977; p. 1-2

Bewaarpiloots en Inventarisnr : 43-piloot BAM 's-Hertogenbosch, 1974

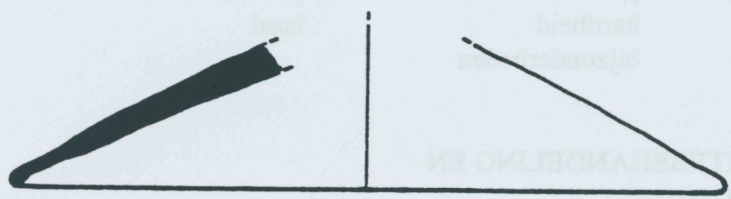
Vondstomstandigheden : oecopie I, middelrijke helft
Datering : voor 1542/43

Publicatie

Vormtechniek : gedrukt

Verschikking : grootte : tot 0,3 mm
dikte : gemiddeld 2
rand : zand

Structuur : goud
hardheid : hard

Oppervlaktebehandeling en versiering

Overmatmosfeer : oxyderend

Kleur : rood

Bijzonderheden

Secundaire verschijnselen : boven- en onderzijde toetsoren

Tijds

Toetsing : productiesoon

: lokaal
 : datering
 : functie
 : deksel

: opmerkingen

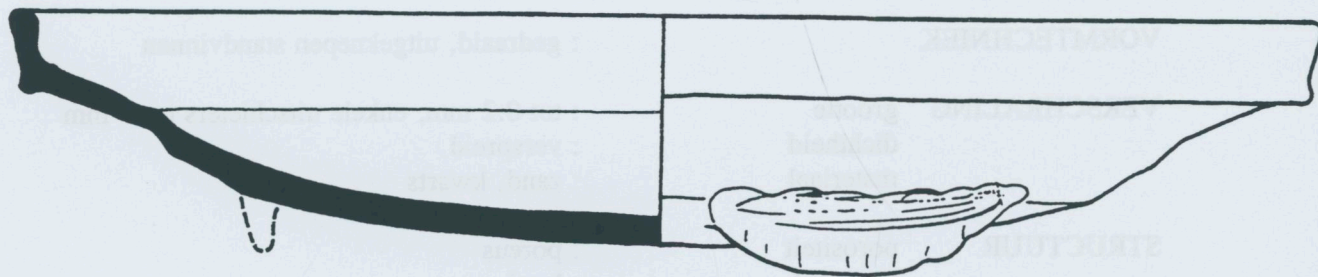
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-N
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1470
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid, uitgeknepen standvinnen
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm, enkele uitschieters tot 5 mm : verspreid : zand, kwarts
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	bovenzijde loodglazuur
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

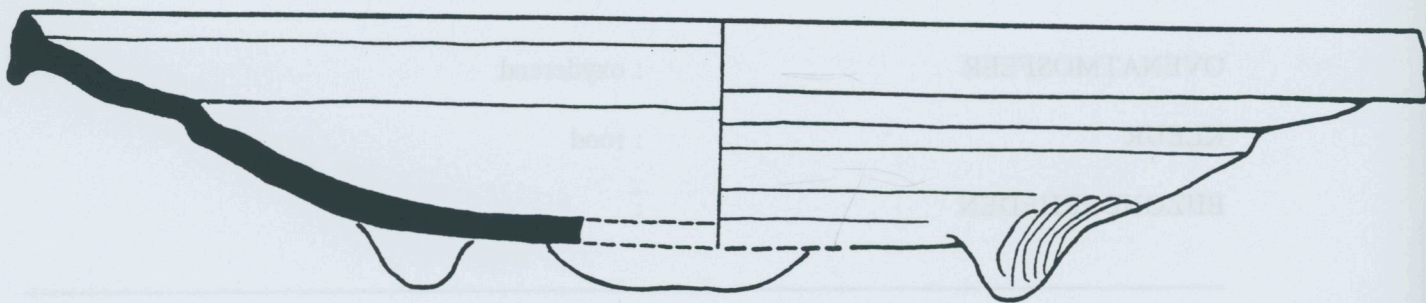
SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: lichte slijtage op standvin
---------------------------	-------------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: bord

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

027

027a

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-N
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1465
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid, uitgeknepen standvinnen
VERSCHRALING	grootte	: tot 0.3 mm, enkele uitschieters tot 4 mm
	dichtheid	: gemiddeld 2
	materiaal	: zand met enkele kwartskorrels
STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	bovenzijde loodglazuur
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: lichte slijtage standvinnen
---------------------------	-------------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: bord

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-N
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 305
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid, uitgeknepen standvinnen
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm, enkele uitschieters tot 0.8 mm : verspreid : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	bovenzijde loodglazuur
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:	lichte slijtage standvinnen
---------------------------	---	-----------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: bord

OVERIGE OPMERKINGEN	:	
---------------------	---	--

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER : Buitenvaart, 's-Hertogenbosch, 1977; DBBH-R-1977; pp. 1-11

BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR : Depot BAM 's-Hertogenbosch, 1 305

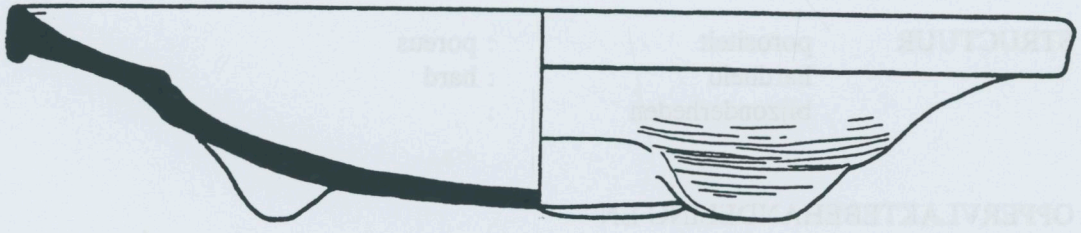
VONDSTOMSTANDIGHEIDEN : Deel 1, noordelijke helft

DATERING : vóór 1342/43

PUBLICATIE :

VORMTECHNIEK : gedrukt, uitgegoten standvinnen

VERSCHALING : grootte : tot 0,2 mm, enkele uitsluiters tot 0,8 mm
dikte : verspreid
materiaal : zand

OVERSTAMPEER : oxyderend

KLEUR : rood

BUZONDERHEIDEN :

SECUNDAIRE VERSCHUNSELEN : lichte slijtage standvinnen

TOESCHRIJVING : productieschema

: lokaal
 : bord

OVERIGE OPMERKINGEN :

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-N
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 630
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid
VERSCHRALING	grootte	: tot 0.6 mm en uitschieters tot 2 mm
	dichtheid	: gemiddeld 2
	materiaal	: zand en enkel potgruis
STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	bovenzijde loodglazuur, op rand en spiegel slibbogen
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

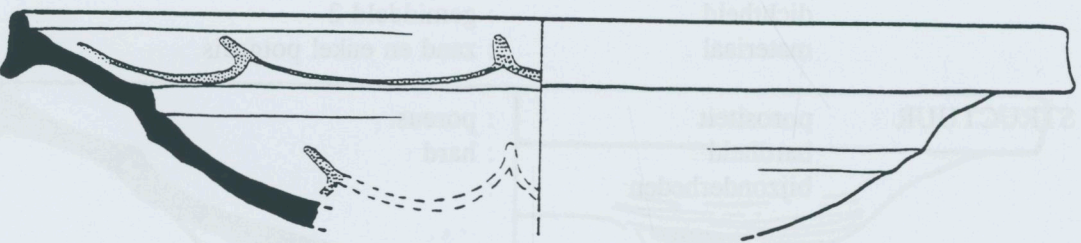
SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: bord

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

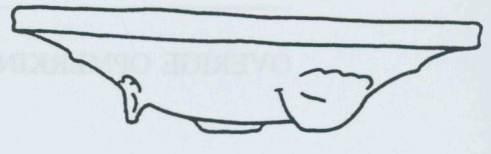
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER : Bullenhaven, 2-Herengraben, 1977; DNBH-R-1977; pp. 1-14
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR : Depot BAM, 2-Herengraben, 1979
VONDSTOMSTANDIGHEIDEN : Doelgroep 1, noodzakelijke help
DATERING : vóór 1942/43

VORMTECHNIEK : Gedrukt
VERSCHALING : Gips
OPPERVLAKTEKENMERKEN EN VERSIERING :
OVERBLAATMOSPEER :
KLEUR : rood
BIZONDERHEIDEN :
: rood
: oxydant

SECONDAIRE VERSCHIJNSELLEN

TOESCHRIJVING : productiecentrum
: lokaal
: datering
: functie
: bord

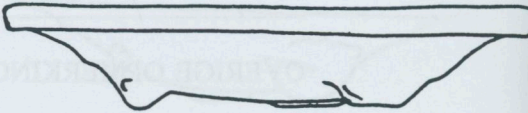
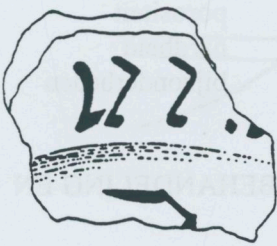
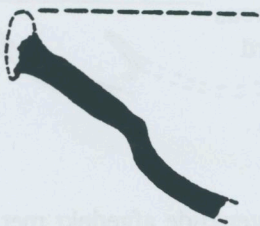
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 394
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid
VERSCHRALING	grootte	: tot 0.4 mm
	dichtheid	: gemiddeld 2
	materiaal	: zand
STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	bovenzijde afgedekt met wit slib, decoratie ingekrast (sgraffito), bovenzijde loodglazuur
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: bord

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

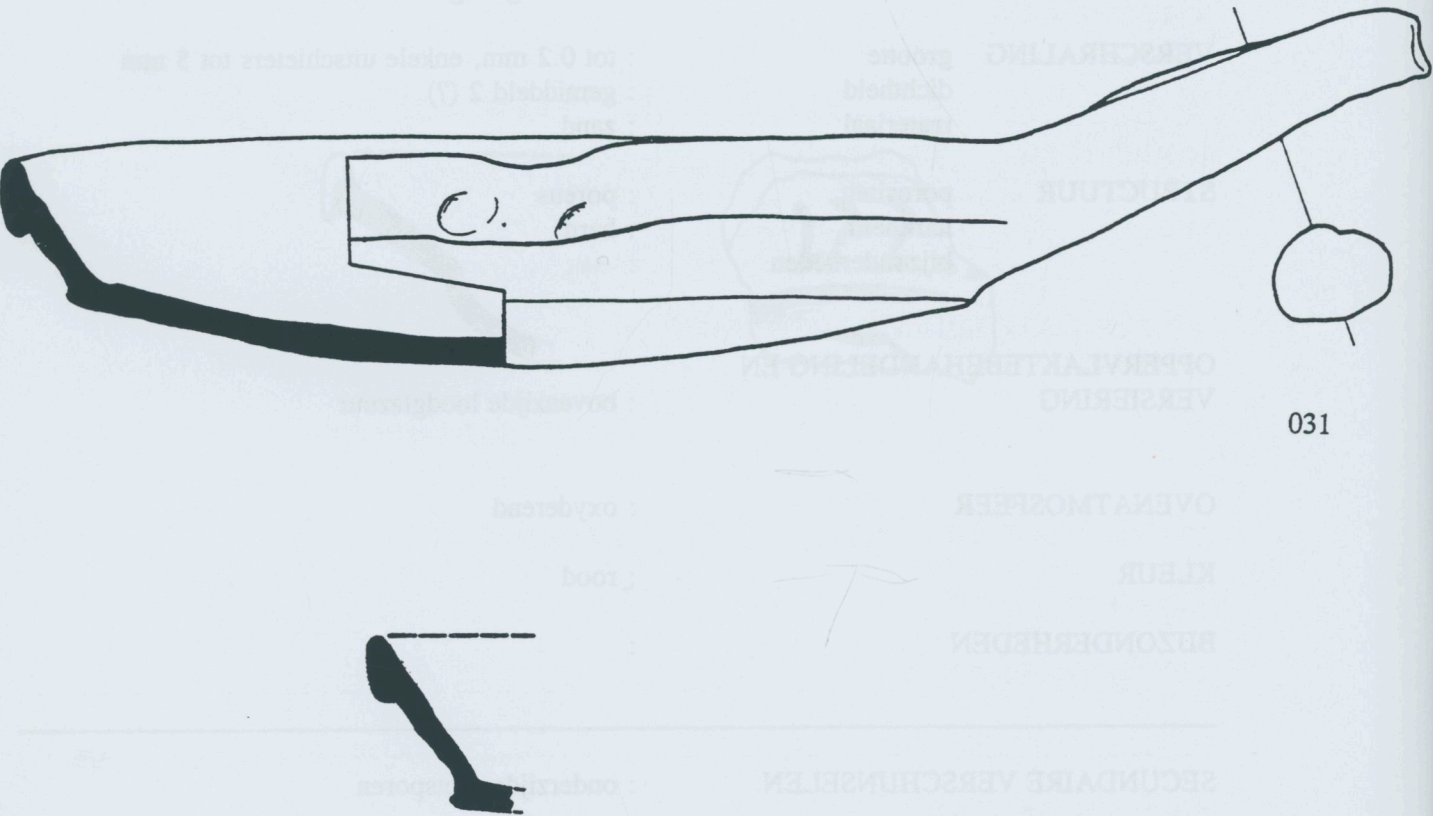
VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 399
VONDSOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK		: gedraaid, steel handgevormd, sneb uitgebogen
VERSCHRAGING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm, enkele uitschieters tot 5 mm : gemiddeld 2 (?) : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: bovenzijde loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: onderzijde roetsporen
---------------------------	-------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: bakpan

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

031a

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 619
VONDSOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordoost quadrant
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	: vóór pag 211 afb 23/8

VORMTECHNIEK		: gedraaid
VERSCHRAGING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.7 mm : gemiddeld 2 : zand
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: binnenzijde loodglazuur, buitenzijde gedeeltelijk loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: rood
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: buitenzijde roetsporen
---------------------------	--------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: bakpan

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 280
VONDSSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	: vBtS pag 211 afb 23.8

VORMTECHNIEK	: gedraaid, steel handgevormd, sneb uitgebogen
--------------	---

VERSCHRALING	grootte	: tot 0.2 mm
	dichtheid	: verspreid
	materiaal	: zand

STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: bovenzijde loodglazuur
---	--------------------------

OVENATMOSFEER	: oxyderend
---------------	-------------

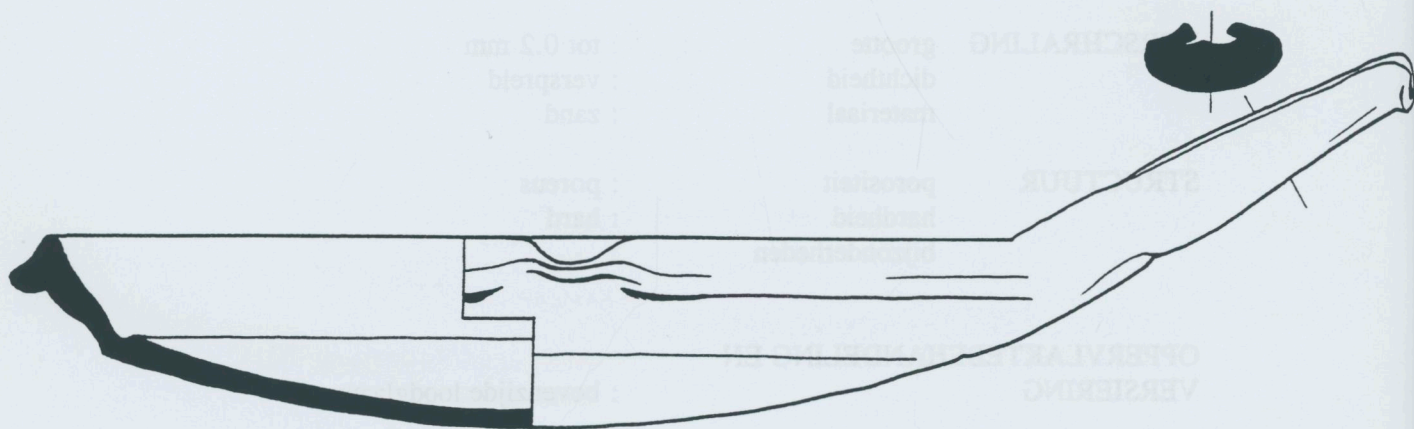
KLEUR	: rood
-------	--------

BIJZONDERHEDEN	:
----------------	---

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: onderzijde roetsporen
---------------------------	-------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: bakpan

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 618
VONDSSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid
VERSCHRALING	grootte	: tot 0.3 mm
	dichtheid	: verspreid
	materiaal	: zand
STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	binnenzijde loodglazuur
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: buitenzijde roetsporen
---------------------------	--------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal (?)
	datering	:
	functie	: bakpan

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

Buikbevatting: 1977
DBH-R-1977: pp 1-2

Départ BAH: 1977: 1-2

bestaat uit: 1977: 1-2

afmeting: 1977: 1-2

gedrukt

tot 0,3 mm

verpakt

zand

hard

afmeting

OPPERVLAKTEBEHANDLING EN
VERSERING

oxydeerd

rood

OVERNATMOSFERE

KLEUR

BESCHRIJVING

bekende fossielen

ZECUNDAIRE VERSCHIJNSEL

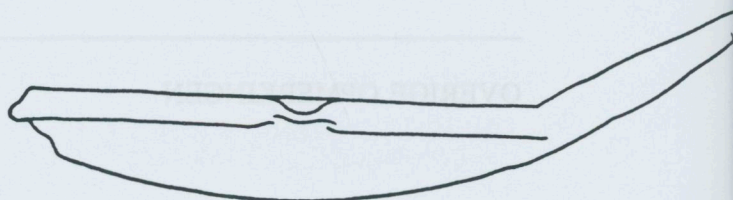
lokale (?)

belang

productiecentrum

data

functie

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch i 624
VONDSSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	: gedraaid, poten handgevormd
--------------	-------------------------------

VERSCHRALING	grootte	: tot 0.2 mm
	dichtheid	: gemiddeld 2
	materiaal	: zand

STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: binnenzijde loodglazuur
---	---------------------------

OVENATMOSFEER	: oxyderend
---------------	-------------

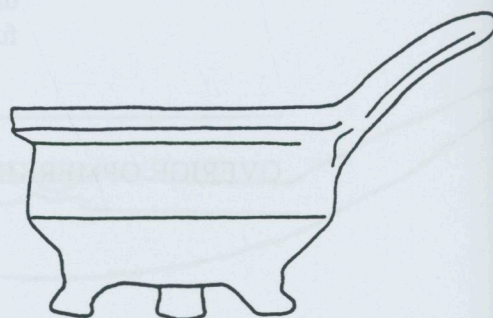
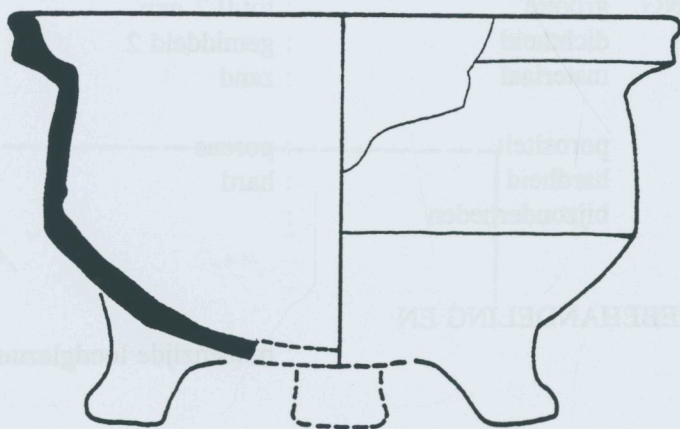
KLEUR	: rood
-------	--------

BIJZONDERHEDEN	:
----------------	---

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: buitenzijde roetsporen, lichte slijtage poten
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: steelpan op pootjes

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

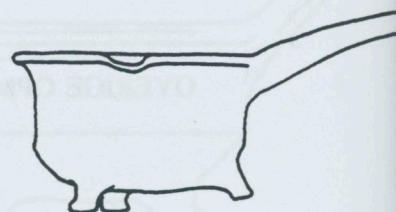
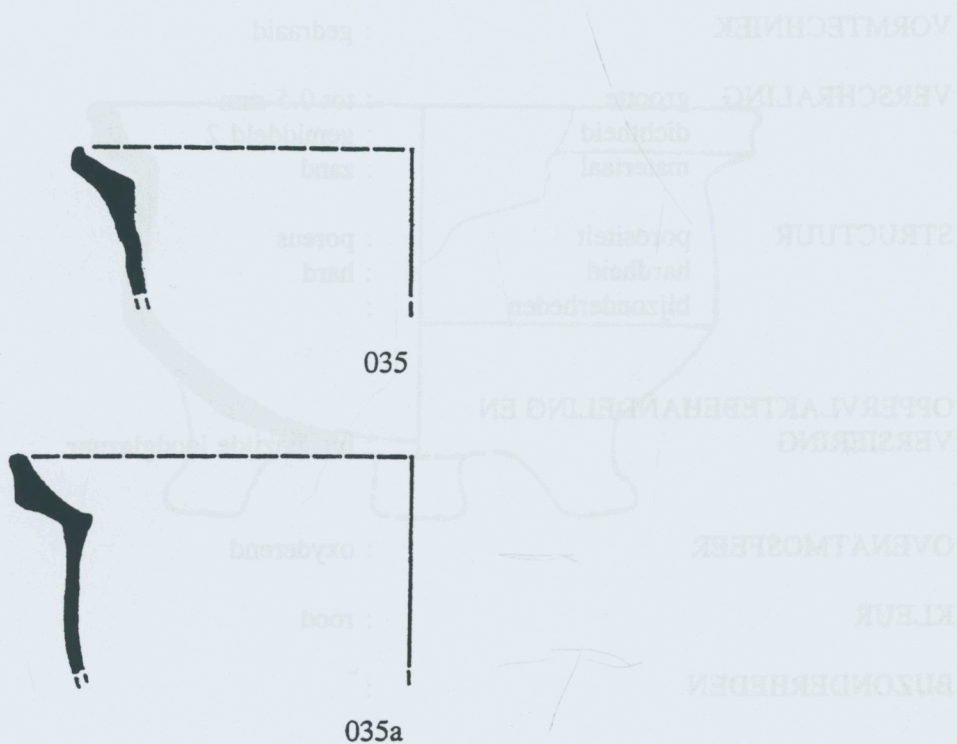
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 620
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid
VERSCHRALING	grootte	: tot 0.5 mm
	dichtheid	: gemiddeld 2
	materiaal	: zand
STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	:	binnenzijde loodglazuur
OVENATMOSFEER	:	oxyderend
KLEUR	:	rood
BIJZONDERHEDEN	:	

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: buitenzijde roetsporen
---------------------------	--------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: lokaal
	datering	:
	functie	: steelpan op pootjes

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-NO
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 623
VONDSSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordoostelijk quadrant
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	: H.L. Jansen, 1981 H.L. Jansen en E. Nijhof, 1997

VORMTECHNIEK	: gedraaid
VERSCHRALING	grootte : tot 0.2 mm dichtheid : gemiddeld 2 materiaal : zand
STRUCTUUR	porositeit : poreus hardheid : hard bijzonderheden :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: binnenzijde loodglazuur
OVENATMOSFEER	: oxyderend
KLEUR	: rood
BIJZONDERHEDEN	:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: buitenzijde roetsporen
---------------------------	--------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum : lokaal
	datering :
	functie : steelpan op pootjes

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

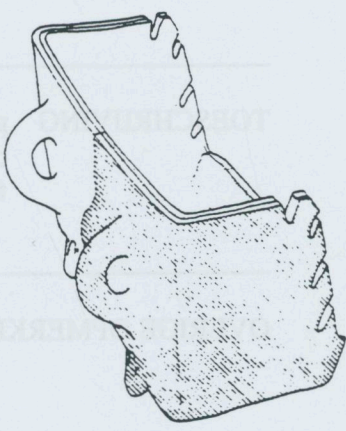
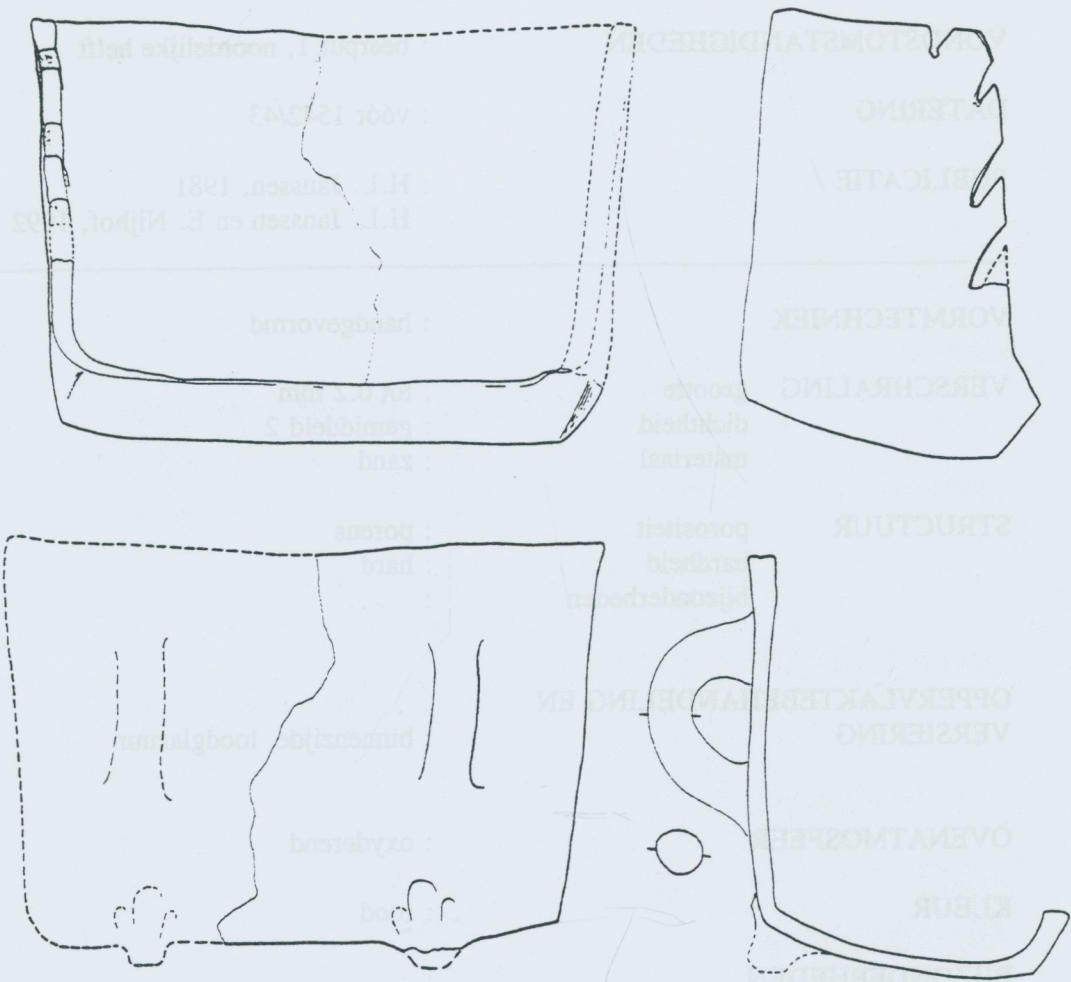
VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-N
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 2457
VONDSSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	: H.L. Janssen, 1981 H.L. Janssen en E. Nijhof, 1992

VORMTECHNIEK	: handgevormd
VERSCHRALING	grootte : tot 0.2 mm dichtheid : gemiddeld 2 materiaal : zand
STRUCTUUR	porositeit : poreus hardheid : hard bijzonderheden :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: binnenzijde, loodglazuur
OVENATMOSFEER	: oxyderend
KLEUR	: rood
BIJZONDERHEDEN	:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: slijtage bodem, roetsporen voorzijde
---------------------------	--

TOESCHRIJVING	productiecentrum : lokaal datering : functie : spitsupport, vetvanger
---------------	---

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

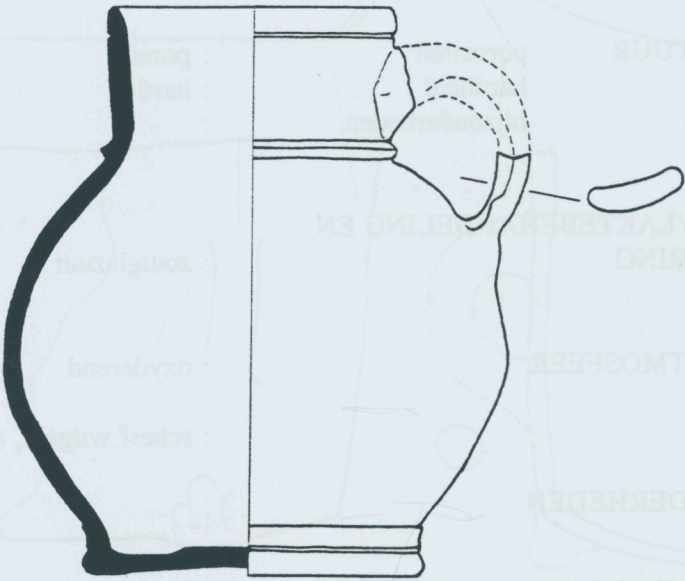
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-N
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1011
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, noordelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	: vBtS pag 208 afb 18.8, Elling (1994)

VORMTECHNIEK	: gedraaid, oor handgevormd
VERSCHRALING	grootte : tot 0.4 mm dichtheid : gemiddeld 2 materiaal : zand
STRUCTUUR	porositeit : poreus hardheid : hard bijzonderheden :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: zoutglazuur
OVENATMOSFEER	: oxyderend
KLEUR	: scherf witgeel, oppervlakte gelig
BIJZONDERHEDEN	:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: slijtage bodem
---------------------------	------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum : datering : functie : kan
---------------	---

OVERIGE OPMERKINGEN	: zeer hard gebakken vrijwel steengoedachtig
---------------------	--

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1460
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK		: gedraaid, oor handgevormd, appliques in mal vervaardigd
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.3 mm : gemiddeld 2 : zand en roze kwarts
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: niet poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: zoutglazuur engobe?
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		:
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: Rijland
	datering	:
	functie	: kan (baardman)

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

Buitenvan, 's-Hertogenbosch, 1977;
DBH-R-1977, pp. 1-2

Départ BAM 's-Hertogenbosch, 1460

Beispiel 1, stilisierte Figur

Vorr. 1342/43

gedruckt, aus handgeformt, appliqué
in mal verfertigt

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER

BWAARPLAATS EN INVENTARISNR

VONDSTOMSTANDIGHEIDEN

DATERING

PUBLICATIE

VORMTECHNIEK

VERSCHALING

STUK

OPBEVATTEN

OVERNATOSPEL

KLEUR

BIJZONDERHEIDEN

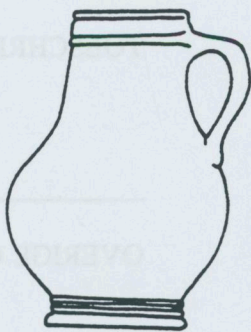
SECONDAIRE VERSCHUNSELN

BRUING

functie

kan (beantw.)

OVERIGE OPMERKINGEN

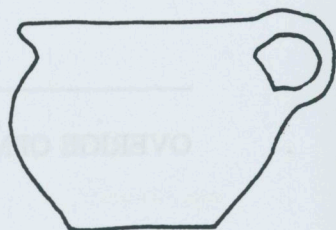
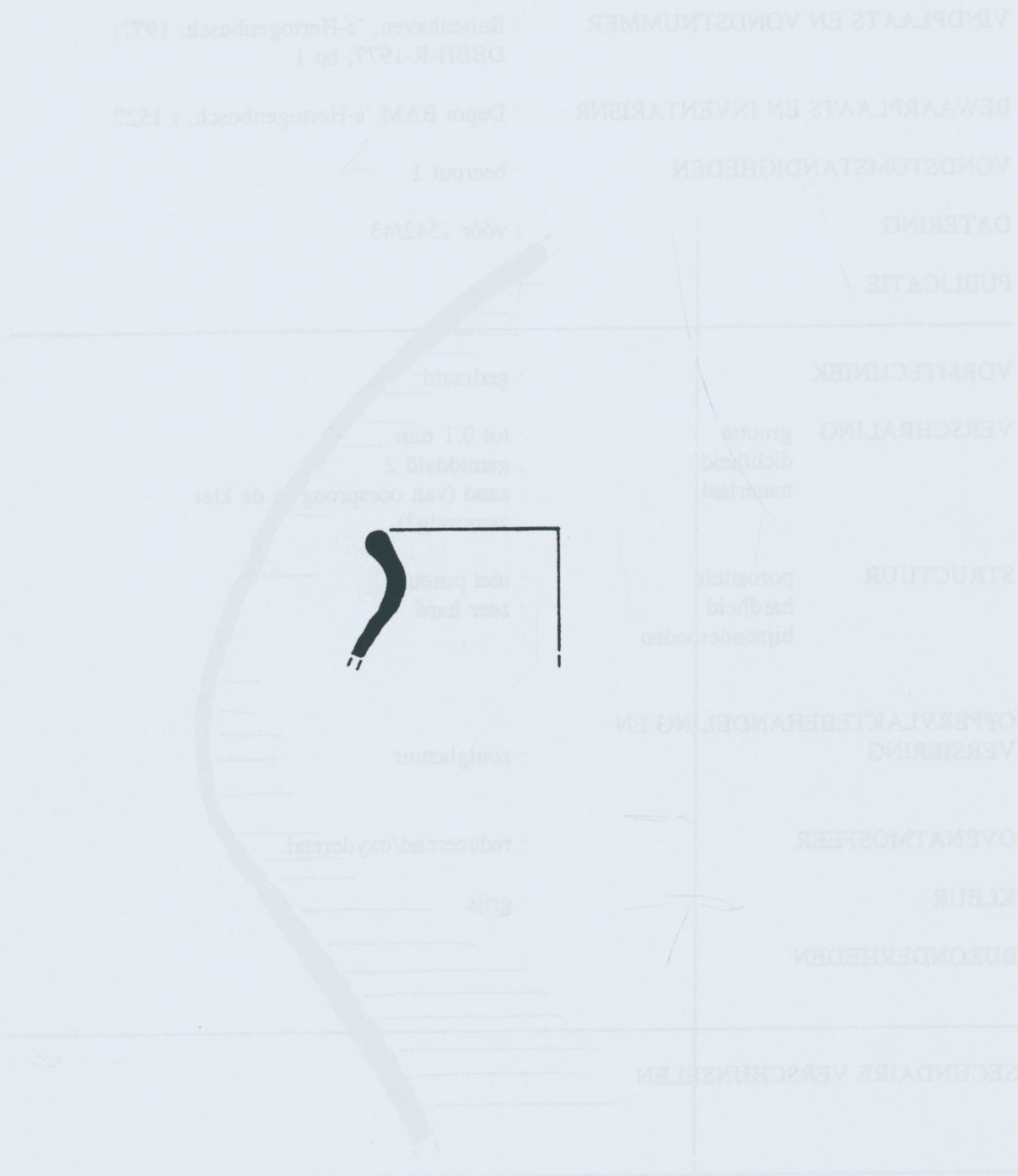
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1527
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	: gedraaid	
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.1 mm : gemiddeld 2 : zand (van oorsprong in de klei aanwezig?)
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: niet poreus : zeer hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: zoutglazuur
OVENATMOSFEER		: reducerend/oxyderend
KLEUR		: grijs
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: Raeren : : kamerpot
---------------	---	-----------------------------

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

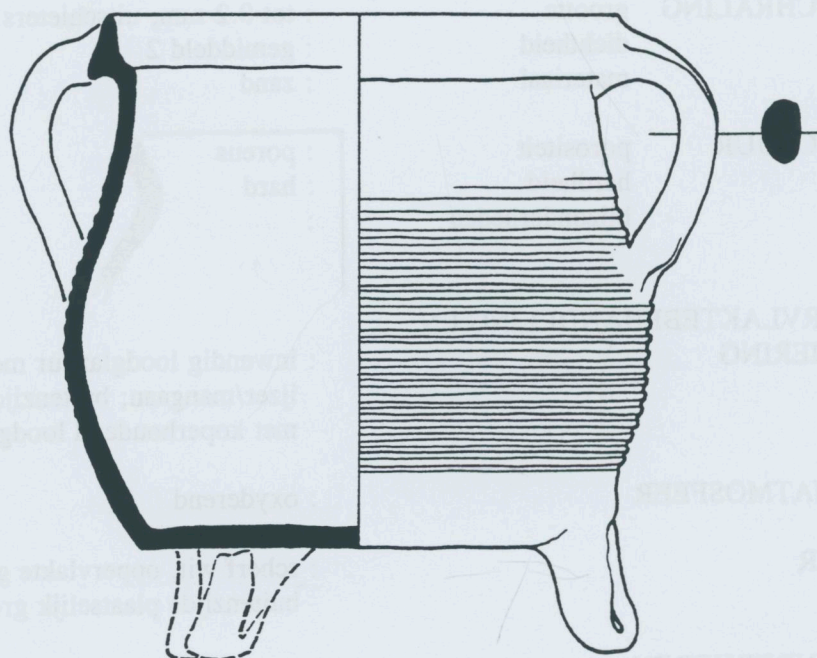
VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 1003
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	: gedraaid, poten en oren handgevormd
VERSCHRALING	grootte : tot 0.2 mm, uitschieters tot 1 mm dichtheid : gemiddeld 2 materiaal : zand
STRUCTUUR	porositeit : poreus hardheid : hard bijzonderheden :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: inwendig loodglazuur met spoortjes ijzer/mangaan; buitenzijde leksporen met koperhoudend loodglazuur
OVENATMOSFEER	: oxyderend
KLEUR	: scherf wit, oppervlakte geel, buitenzijde plaatselijk groen
BIJZONDERHEDEN	:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN :

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: Rijnland, mogelijk Keulen, (ook wel "hafnerwaar" genoemd)
	datering	:
	functie	: kookpot (grape)

OVERIGE OPMERKINGEN :

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 631
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid
VERSCHRALING	grootte	: tot 0.4 mm, enkele uitschieters tot 4 mm
	dichtheid	: gemiddeld 1
	materiaal	: zand
STRUCTUUR	porositeit	: poreus
	hardheid	: hard
	bijzonderheden	:

OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING	: bovenzijde koperhoudend loodglazuur
---	---------------------------------------

OVENATMOSFEER	: oxyderend
---------------	-------------

KLEUR	: scherf wit, oppervlakte bovenzijde groen
-------	---

BIJZONDERHEDEN	:
----------------	---

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: bodem lichte slijtage
---------------------------	-------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: Rijn-, Maasland (Frechen ?)
	datering	:
	functie	: bord

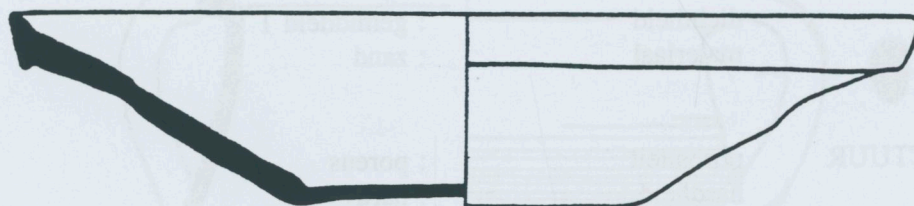
OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

Buitenhaven, 's-Hertogenbosch, 1977;
DBH-R-1977; pp 1-2

Depot BAM 's-Hertogenbosch, 1 631

beepje 1, laatste helft

vóór 1542/43

bovenzijde kopse zijde bodemplaat

schot en opzwaaiende bovenzijde

bodem kleine zijlage

Rijn, Maasland (Trosen ?)

hard

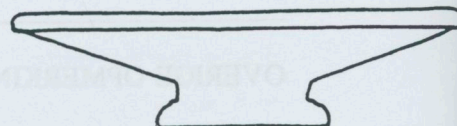
SECUNDAIRE VERSCHIJNSEL

TOESCHRIJVING

hard
dunne

OVERIGE OPMERKINGEN

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER		: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR		: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 2103
VONDSTOMSTANDIGHEDEN		: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING		: vóór 1542/43
PUBLICATIE		:
VORMTECHNIEK		: gedraaid
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.4 mm, en enkele uitschieters tot 0.6 mm : gemiddeld 2 : zand en rode insluitsels (baksteengruis, Romeinse tegulae?)
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard : zeer gelaagd
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: bovenzijde loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: scherf wit, oppervlakte geel
BIJZONDERHEDEN		:
SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN		:
TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: Rijnland mogelijk Keulen, (ook wel "hafnerwaar" genoemd) : : voetschaal
OVERIGE OPMERKINGEN		:

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 386
VONDSOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuiddelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	: vóór pag 217 afb 31.1

VORMTECHNIEK	: gedraaid	
VERSCHRAGING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.4 mm, enkele uitschieters tot 1 mm : gemiddeld 1 : zand en rode insluitsels (potgruis)
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: binnenzijde loodglazuur met spoortjes ijzer/mangaan
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: scherf wit, oppervlakte binnenzijde bruingeel
BIJZONDERHEDEN		: ophanget in spiegel

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	: bodem lichte slijtage
---------------------------	-------------------------

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: Rijnland mogelijk Keulen, (ook wel "hafnerwaar" genoemd)
	datering	:
	functie	: kom

OVERIGE OPMERKINGEN	:
---------------------	---

Beleidsplan, 2e Herengedachte, 1977;
DBN-R-1977, pp. 1-2

Deel BAM, 2e Herengedachte, 1986

Deel 1, 2e Herengedachte

voor 1942/43

voor 0,4 mm, enkele rijen pijlen tot 1 mm
getuigen
: zand en rode leisteen (zand)

porus
hard

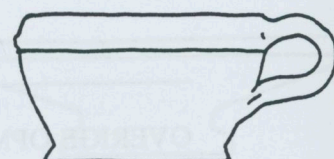

schiet wit, oppervlakte binnenrijde
bruineel

bodem (lichte zijde)

Rijland mogelijk Karlen, (ook wel)
"baderwan" genoemd

kom

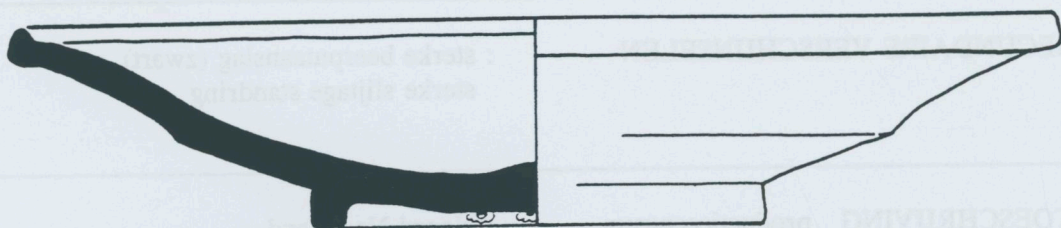
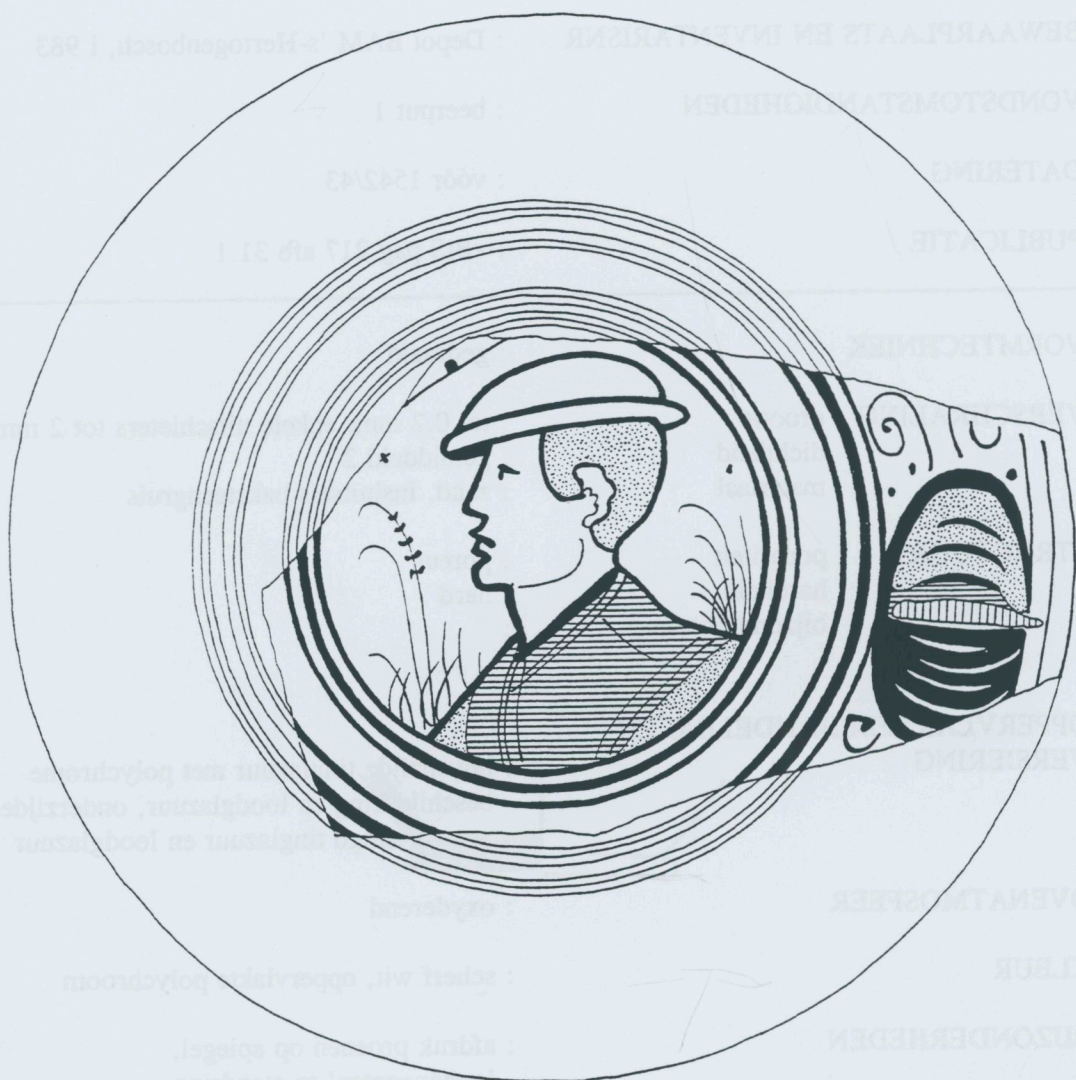
VINDPLAATS EN VONDSNUMMER		: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR		: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 983
VONDSOMSTANDIGHEDEN		: beerput 1
DATERING		: vóór 1542/43
PUBLICATIE		: vBtS pag 217 afb 31.1

VORMTECHNIEK		: gedraaid
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm, enkele uitschieters tot 2 mm : gemiddeld 2 : zand, insluitsels baksteengruis
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: bovenzijde tinglazuur met polychrome beschildering en loodglazuur, onderzijde verontreinigd tinglazuur en loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: scherf wit, oppervlakte polychroom
BIJZONDERHEDEN		: afdruk proenen op spiegel, 'ophangaten' in standring

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN		: sterke beerputaanslag (zwart) sterke slijtage standring
---------------------------	--	--

TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: Noord Nederland : : bord
---------------	---	----------------------------------

OVERIGE OPMERKINGEN		: majolica
---------------------	--	------------

■ BLAUW

▨ GROEN

▤ GEEL

▥ ORANJE

VINDPLAATS EN VONDSNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 396
VONDSOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm, enkele uitschieters tot 2 mm : gemiddeld 2 : zand, insluitsels baksteengruis
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: bovenzijde tinglazuur met polychrome beschildering en loodglazuur, onderzijde verontreinigd tinglazuur en loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: scherf wit, oppervlakte polychroom
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: Noord Nederland
	datering	:
	functie	: bord

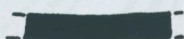
OVERIGE OPMERKINGEN	: majolica
---------------------	------------

Deel B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977.
DBH-R-1977, pp. 1-2

Deel B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977.

Deel B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977.

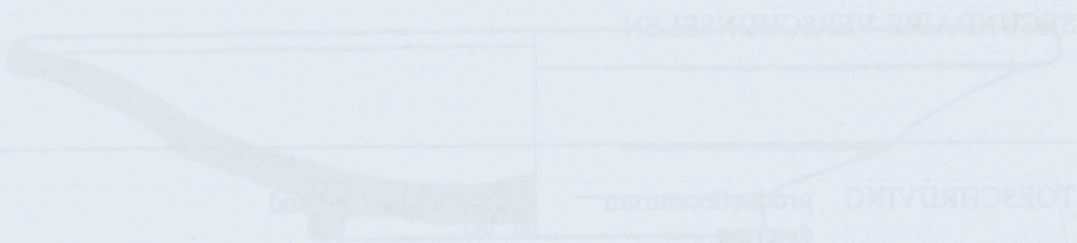
Deel B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977.

Deel B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977.

Deel B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977.

Deel B.A.M. 's-Hertogenbosch, 1977.

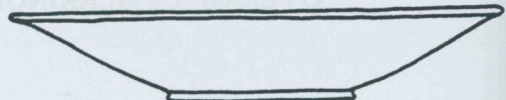

BLAUW

GEEL

GROEN

ORANJE

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER		: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1-Z
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR		: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 395
VONDSTOMSTANDIGHEDEN		: beerput 1, zuidelijke helft
DATERING		: vóór 1542/43
PUBLICATIE		:
VORMTECHNIEK		: gedraaid
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm, enkele uitschieters tot 1.5 mm : gemiddeld 2 : zand, insluitsels baksteengruis en kwarts
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: bovenzijde tinglazuur met polychrome beschildering en loodglazuur, onderzijde verontreinigd tinglazuur en loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: scherf wit, oppervlakte polychroom
BIJZONDERHEDEN		: slijtage standring
SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN		:
TOESCHRIJVING	productiecentrum datering functie	: Noord Nederland : : bord
OVERIGE OPMERKINGEN		: majolica

Brussels, 1997
DBH-R-1997, pp. 1-2

Deel BAM 's-Hertogenbosch, 1997

Deel 1, eerste helft

voor 1997

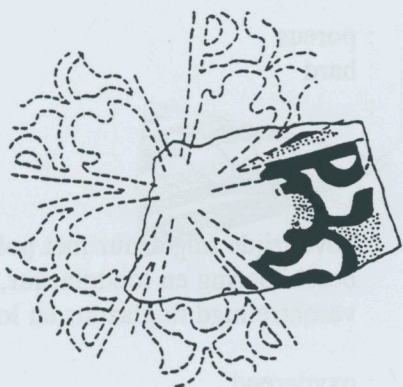
gedrukt

tot 0,2 mm, eerste afschiet tot 1,5 mm

gedrukt 2

aan, laatste afschiet tot 1,5 mm

aan

aan
aan
aan

aan, laatste afschiet tot 1,5 mm

aan, laatste afschiet tot 1,5 mm

VINDPLAATS EN VONDSTUMMER

Bewaarpiaats en inventaris

Vondstomstandigheden

Datering

Publicatie

Vormtechniek

Verschuiving

aan

aan

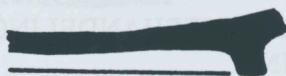
aan

Structuur

aan

aan

aan

aan

aan

aan

Overtuiging

Kleur

Buizen

Secundaire verschuivingen

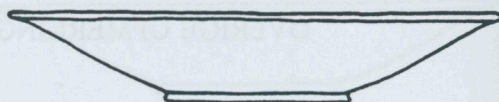
aan

aan

aan

aan

aan

VINDPLAATS EN VONDSTNUMMER	: Buitenhaven, 's-Hertogenbosch; 1977; DBBH-R-1977; bp 1
BEWAARPLAATS EN INVENTARISNR	: Depot BAM 's-Hertogenbosch, i 2101
VONDSTOMSTANDIGHEDEN	: beerput 1
DATERING	: vóór 1542/43
PUBLICATIE	:

VORMTECHNIEK	:	gedraaid
VERSCHRALING	grootte dichtheid materiaal	: tot 0.2 mm, enkele uitschieters tot 4 mm : gemiddeld 2 : zand, insluitsels baksteengruis
STRUCTUUR	porositeit hardheid bijzonderheden	: poreus : hard :
OPPERVLAKTEBEHANDELING EN VERSIERING		: binnen- en buitenzijde tinglazuur, buitenzijde voorzien van blauwe beschildering, binnen- en buitenzijde afgedekt met loodglazuur
OVENATMOSFEER		: oxyderend
KLEUR		: scherf wit, buiten zijde blauwe decoratie
BIJZONDERHEDEN		:

SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN	:
---------------------------	---

TOESCHRIJVING	productiecentrum	: Noord Nederland
	datering	:
	functie	: drinkschaal

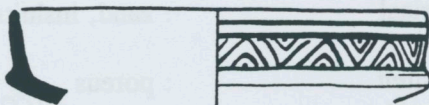
OVERIGE OPMERKINGEN	: majolica
---------------------	------------

Buitenhaven, 's-Hertogenbosch, 1977;
DBH-R-1977; pp. 1

Depot BAM 's-Hertogenbosch, 1 2101

bestuur 1

voor 1342/43

VINDPLAATS EN VONDSTUMMER

BEWAARPLAATS EN INVENTARIS

VONDSTOMSTANDIGHEIDEN

DATERING

PUBLICATIE

VORMTECHNIEK

VERSCHALING

STRUCTUUR

OPMERKINGEN

OVERALTOES

KLEUR

BEZONDERHEIDEN

SECUNDAIRE VERSCHILLEN

Noord Nederland

drinkschaal

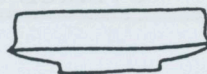
TOESCHRIJVING

drinking

drinking

majorita

OPMERKINGEN

PUBLICATIE :BIJZONDERHEDEN :SECUNDAIRE VERSCHIJNSELEN :OVERIGE OPMERKINGEN :

CORPUS MIDDELEEUWS AARDEWERK (CMA)

afleveringen 14, 15 & 16

Ceramiek uit drie beerputten onder de stadswal
(1542-1543) van 's-Hertogenbosch

door: Hans L. Janssen en Eddie Nijhof

CORPUS VAN MIDDELEEUWS AARDEWERK UIT GESLOTEN VONDSTCOM-
PLEXEN IN NEDERLAND EN VLAANDEREN

AFLEVERING 14, 15 & 16:

CERAMIEK UIT DRIE BEERPUTTEN ONDER DE STADSWAL (1542-1543) VAN
'S-HERTOGENBOSCH

door: Hans L. Janssen

en

Eddie Nijhof

CORPUS MIDDELEEUWS AARDEWERK

December 1999.

Tijdens de afrondingsfase van de afleveringen 14, 15 en 16 van het Corpus Middeleeuws Aardewerk, de publicatie die u hierbij wordt toegestuurd, is binnen het bestuur van het CMA opnieuw de discussie gevoerd of het tot vondstcomplexen behorende glas niet ook zou moeten worden gepubliceerd. Een discussie die reeds eerder, bij het opzetten van het Corpus, heeft plaats gevonden, maar toen omwille van de complexiteit van de ceramiek bewust is uitgesloten.

Ondanks het groeiende aantal publicaties waarin (ook) glas uit archeologische context wordt behandeld heeft het bestuur gemeend, dat met name ook voor deze materiaalgroep behoefte bestaat – door externe factoren – absoluut gedateerde en uit gesloten vondsten afkomstige objecten, te komen tot een chronologisch overzicht van de in de Middeleeuwen gebruikte typen.

Het bestuur heeft daarom besloten met ingang van het nieuwe millennium ook de glasvondsten te publiceren. Eén van de eerstvolgende afleveringen van het CMA zal geheel worden gewijd aan het glas afkomstig uit de vondstcomplexen, die in de tot nu verschenen afleveringen (1 t/m/ 16) zijn gepubliceerd.

Namens het bestuur

K. Vlierman

Het Corpus van Middeleeuws Aardewerk uit gesloten vondstcomplexen in Nederland en Vlaanderen (CMA) is een uitgave van de Stichting Corpus van Middeleeuws Aardewerk in Nederland en Vlaanderen (CMA).

Bestuur: K. Vlierman (voorzitter)
E. Nijhof (secretaris, penningmeester)
H.L. Janssen (lid)
F. Verhaeghe (lid)
D.P. Hallewas (lid)
W. Hupperetz (lid)
K. De Groote (lid)
E.J. Bult (lid)

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG
Corpus

Corpus Middeleeuws Aardewerk uit gesloten
vondstcomplexen in Nederland en Vlaanderen (C.M.A.).

's-Hertogenbosch: Corpus Middeleeuws Aardewerk.

Afl. 14, 15 & 16. Ceramiek uit drie beerputten onder de stadswal (1542-1543) van
's-Hertogenbosch/

door: Hans L. Janssen en Eddie Nijhof; [samenst./red. F. Verhaeghe ... et al.; eindred.:
K. Vlierman; ill.

Ingrid Cleijnen en Harmke Nijhof], -Ill.

Met lit. opg.

ISBN 90-71485-12-9.

Trefw. Archeologie; 's-Hertogenbosch/ aardewerk; 's-Hertogenbosch; 16^e eeuw.

Copyright 1999, Stichting Corpus Middeleeuws Aardewerk, 's-Hertogenbosch.
Illustratie schutblad; K. Vlierman.

Summary

The pottery described in this volume was collected in 's-Hertogenbosch during a watching-brief in september and october 1977. The watching-brief concerned sewerage activities in the street, presently called Buitenhaven. The pottery was collected from three different brick-lined cess-pits, belonging to the foundations of demolished houses, preserved under the present street level.

The examination of the find circumstances showed that the cess-pits were partially covered by a revetment wall, containing a huge earthen rampart of circa 7 m thickness, put up to the inside of the medieval town-wall. For the construction of this rampart a complete street frontage was demolished. From the outset it was clear this strengthening of the medieval town-wall was a 16th century operation, meant to protect the brick medieval town wall against the attack of the modern 16th century artillery. The question was to determine the exact date of this operation, as the construction of the rampart with its revetment wall was the datum ante quem for the pottery recovered from the three cess-pits.

Although a written document, stating the exact date of the construction of this rampart, does not survive, the examination of the existing historical and archival evidence shows that the rampart almost certainly has been constructed between august 1542 and september 1543. It was part of the hasty defense of the town against a large army, commanded by Maarten van Rossum on behalf of William, duke of Guelders and Jülich and directed against the large towns of Brabant. William, being duke of Guelders since 1538 was the last prince of the Netherlands resisting the omnipotence of Charles V. Personal intervention by Charles V, commanding a huge army, finally brought down William by means of the Treaty of Venlo in september 1543.

The find circumstances during the watching brief did not allow a full recovery of all the pottery, contained in the three cess-pits. Cess-pits 2 and 3 contained almost no material. From the very rich cess-pit 1 only part of the upper layers could be sampled during 2 hours. Therefore it is pointless to apply statistical or functional analyses. The value of the complex solely lies in its historical dating ante quem 1542-1543.

The composition of the pottery, sampled from the cess-pits, is characteristic for assemblages from 's-Hertogenbosch in the 16th century. Apart from the importance of providing a firm date for the locally produced red pottery, special mention should be made of the dating of the red ware vessel, being a combination of spit-support and dripping pan. So far examples of this new vessel type are only known from 's-Hertogenbosch. The dating of the imported stoneware and Hafner-wares from the Cologne region is useful but not unexpected. The date before 1542-1543 is more important for the few products of Netherlands majolica, especially for the dishes as these products traditionally are dated during the second half of the 16th century.

Inleiding

In dit deel van het CMA wordt de keramische inhoud van drie beerputten gepubliceerd, die in september en oktober 1977 tijdens de aanleg van een nieuw riool door de Buitenhaven te 's-Hertogenbosch werd verzameld. De Buitenhaven is thans een straat evenwijdig aan de tweede, 14e eeuwse stadsmuur. Deze straat is aangelegd na afbraak van een zware aarden wal, welke in de 16e eeuw is aangelegd tegen de binnenzijde van de middeleeuwse stadsmuur. Bij de aanleg van de wal is de bestaande middeleeuwse bebouwing, die dicht tegen de stadsmuur aan stond, gesloopt. De drie hier gepubliceerde beerputten behoorden tot deze bebouwing. De vondstomstandigheden en de datering zijn voor alle drie beerputten gelijk. Opname van deze complexen in het CMA is van belang, omdat op basis van de geschreven bronnen de inhoud van de beerputten kan worden gedateerd vóór 1542/1543.

De vondstomstandigheden zijn in 1977 gedocumenteerd door de gemeentelijke archeoloog H.L. Janssen. Een uitvoerige documentatie was toen, gezien de vondstsituatie in de rioleringssleuf, niet mogelijk. De inhoud van met name beerput 1 kon dan ook maar zeer fragmentarisch worden geborgen. De beerputten 2 en 3 daarentegen bevatten vrijwel geen materiaal. Statistische of functionele analyses op basis van het geborgen materiaal hebben dan ook geen zin. De waarde van het materiaal berust uitsluitend op de absolute datering ante quem, die de vondstsituatie oplevert.

Een globale weergave van de opgravingsresultaten is gepubliceerd in het boek "Van Bos tot Stad" (Janssen 1983a, 154-158). Ook enkele stukken aardewerk uit de inhoud van de hier gepubliceerde beerputten zijn eerder gepubliceerd (Janssen 1983b, 208 afb. 18 nr. 8; 210 afb. 22 nr. 1; 211 afb. 23 nr. 8; 212 afb. 26 nr. 4; 217 afb. 31 nr. 1 en afb. 32 nrs. 1 en 3; zie ook Janssen en Nijhof 1992, 354 fig. 3 en 358 fig. 7 nr. 1).

Bij de fiches zijn alle tekeningen weergegeven op schaal 1:2, bij de incomplete voorwerpen zijn de modeltekeningen weergegeven op schaal 1:4. Ook de tekeningen in het tekstgedeelte zijn 1:4.

Archeologische gegevens

Bij de aanleg van een nieuw hoofdriool door de Buitenhaven in september en oktober 1977 bleek dat zich in het gehele tracé van de rioleringssleuf een zware muur bevond, gebouwd bovenop afgebroken restanten van middeleeuwse huizen (zie voor de archeologische gegevens ook Janssen 1983a, 156-158). De muur fungeerde als keermuur voor een zwaar grondpakket, gelegen tegen de binnenkant van de middeleeuwse stadsmuur. Dit grondpakket kon worden geïdentificeerd als een aarden wal, die in de 16e eeuw tegen de binnenzijde van de middeleeuwse stadsmuur was aangelegd. De keermuur kon worden vastgesteld over een lengte van 150 m tot een diepte van ruim 2,50 m onder het maaiveld. Aan de basis had de muur een breedte van ca. 90 cm, aan de bovenzijde versmallend tot ca. 45-60 cm. De muur was gemetseld met baksteenformaten met de afmetingen 20,0/21,0 x 9,5/10,0 x 4,5/5,0 cm, hetgeen in het algemeen overeenkomt met een 16e-eeuwse of vroeg-17e-eeuwse datering. De muur liep parallel aan de buitenkant van de middeleeuwse stadsmuur op een afstand van 7,80 m. Aangezien deze buitenkant bestond uit een 19e eeuwse klamp tegen de afgehakte middeleeuwse stadsmuur en de dikte van de middeleeuwse stadsmuur in dit gedeelte van de stad (exclusief de steunberen waarop de weergang rustte), 1,15-1,20 m (= 4 voet) bedroeg, betekent dit dat de keermuur op een gemiddelde afstand van ca. 7,80 - 1,20 = 6,60 m van de binnenkant van de middeleeuwse stadsmuur was aangebracht.

Deze keermuur was, vooral aan de binnenzijde, aan de kant van het grondpakket, uitermate slordig en haastig gemetseld. De muur stond boven op de restanten van diverse huizen, die tegen de middeleeuwse stadmuur hadden aangestaan en voor de aanleg van de stadswal gesloopt waren.

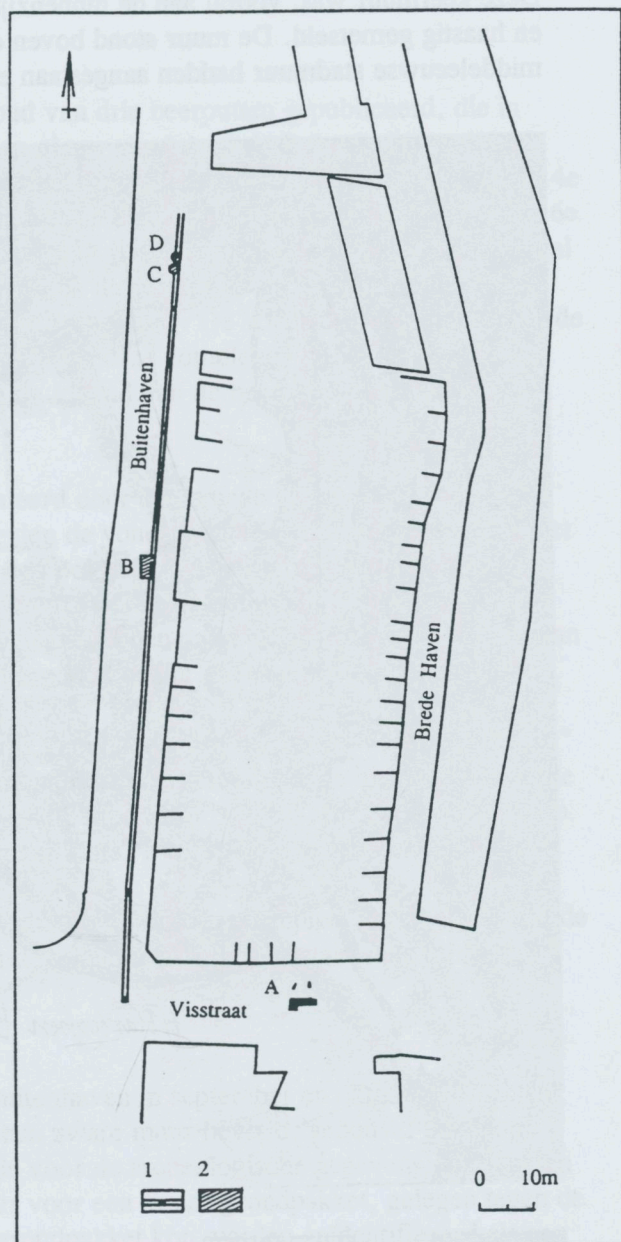

Afb. 1. Plattegrond naar Jacob van Deventer opgemeten in 1545. De uitsnede is het gedeelte aan de Buitenhaven met de verbreding van de stadsmuur (van Drunen en Willems 1998).

Tot de restanten van deze huizen behoorden ook drie beerputten, waarvan de keramische inhoud in deze aflevering van het CMA wordt gepubliceerd. Helaas was er niet voldoende tijd om deze putten op een goede wijze te kunnen opgraven en documenteren. Daarom werd uit alle beerputten steekproefsgewijs materiaal verzameld. Beerput 1 leverde het meeste materiaal op ondanks het feit, dat het verzamelen van materiaal tot anderhalf uur moest worden beperkt. In tegenstelling tot beerputten 2 en 3, die tijdens de sloop van de huizen al leeg of grotendeels geleegd waren, was deze beerput nog tot de rand toe gevuld. Het verzamelen van materiaal moest worden beperkt tot de bovenste meter, wat globaal overeen zal zijn gekomen met de laatste fase van de bewoning. Beerput 2 leverde vrijwel geen materiaal op. In beerput 3 was nog een klein restant materiaal achtergebleven, dat grotendeels verzameld kon worden.

Beschrijving beerput 1:

Beerput 1 was een rechthoekige beerput (4,12 x 2,02 m), overdekt door een tongewelf. In de noordoost hoek bevonden zich twee storkokers uit één fase naast elkaar. Dit betekent dat vermoedelijk één van de storkokers van de verdieping van het huis afkomstig was. De put was gemetseld met baksteenformaten 19,5/20 x 8/9,5 x 4,5 cm. De keermuur van de stadswal was boven op het gewelf van de beerput gezet. De bodem van de put bevond zich waarschijnlijk minstens een meter onder de bodem van de rioolsleuf, zodat de inhoud van de put niet verder onderzocht kon worden.

Afb. 2.
Archeologisch onderzoek tijdens aanleg riolering
Visstraat en Buitenhaven, 1977.

1. Bekledingsmuur (1543) van stadswal, parallel aan middeleeuwse stadsmuur
2. Beerputten
- A. 14^e- of 15^e- eeuws muurwerk Visstraat
- B. Beerput 1
- C. Beerput 2
- D. Beerput 3

Beschrijving beerput 2:

Beerput 2 was een ronde beerput, waarvan het oorspronkelijke koepelgewelf nog aanwezig was. Aan de zuidoost zijde was de put voorzien van een stortkoker. De inwendige diameter van de beerput bedroeg 2,32 m. De put was gemetseld met baksteenformaten van 18/19 x 8,5/9 x 4,5 cm en was in tegenstelling tot beerput 1 vrij ondiep.

Beschrijving beerput 3:

Beerput 3 was een ronde beerput, waarvan het koepelgewelf nog aanwezig was. De positie van de stortkoker kon niet worden waargenomen. De inwendige diameter van de beerput bedroeg 1,65 m. De put was gemetseld met baksteenformaten van 20/22 x 9 x 4 cm en was evenals beerput 2 vrij ondiep.

Datering

De datering van de inhoud van de beerputten is afhankelijk van de datering van de keermuur voor de aarden wal, die aan de binnenkant van de 14^e-eeuwse stadsmuur is opgeworpen over de restanten van afgebroken huizen met de daartoe behorende beerputten. De functie van deze aarden wal was niet alleen om de stadsmuur aan de binnenzijde te versterken tegen het nieuwe, veel krachtiger vuurgeschut, maar ook om achter de muur een doorlopend geschutplatform te creëren voor het verdedigende geschut. Tegelijkertijd werd de hoogte van de stadsmuur zelf verlaagd. De vraag is wanneer deze aanpassing heeft plaatsgevonden. Op basis van de schriftelijke bronnen zijn twee dateringen ante quem mogelijk, namelijk vóór 1542-1543 of vóór 1593-1594. Uit de hierna volgende gegevens zal blijken, dat de aanleg van de keermuur, waardoor het hier gepubliceerde aardewerk wordt gedateerd, vrijwel zeker vóór 1542-1543 heeft plaatsgevonden.

Volgens de 17^e-eeuwse geschiedschrijver Jacob van Oudenhoven (van Oudenhoven 1670, 203), in de 18^e eeuw overgenomen door de Bossche geschiedschrijver J.H. van Heurn (van Heurn 1776-1778, I, 407; overgenomen door Gudde 1974, 63) werd in 1542 op bevel van het hof in Brussel verordonneerd, dat een aarden wal tegen de stadsmuren moest worden gelegd van 24 voet dik, waaraan de gehele bevolking zonder vergoeding moest komen werken. De versterking was nodig omdat de Gelderse veldheer Maarten van Rossem in de eindfase van de oorlogen tussen het hertogdom Gelre en de Bourgondische Nederlanden in 1542 en 1543 met een groot leger de Brabantse steden bedreigde. Aan de interpretatie van deze ordonnantie kleven een aantal problemen.

Eén van de problemen is dat de tekst van deze ordonnantie, voor zover thans bekend, niet is overgeleverd. In het Bossche stadsarchief zijn geen afschriften van deze ordonnantie aanwezig, ook niet tussen afschriften van officiële stukken, die door van Heurn voor zijn geschiedschrijving zijn aangelegd (vriendelijke mededeling mr. J. Hoekx en de Bruijn 1998). De enige bron voor het bestaan van de ordonnantie blijft dus van Oudenhoven en hoewel deze geschiedschrijver in details niet altijd even betrouwbaar is, mogen we aannemen, dat hij de tekst van deze ordonnantie nog wel gezien heeft, omdat hij in zijn boek uit 1670 ook andere ordonnanties uit 1542-1544 citeert, die wel zijn overgeleverd. Dat de ordonnantie wel bestaan heeft, valt ook af te leiden uit het feit, dat identieke ordonnanties, gedateerd 16 en 21 augustus 1542 wel zijn overgeleverd voor de andere grote Brabantse steden Antwerpen (hier moest de wal 40 voet breed zijn) en Leuven. Deze

ordonnanties zijn gedrukt in een verzameling, waarin uitsluitend bronnen voor het huidige België zijn bijeengebracht, zodat het ontbreken van de ordonnantie voor 's-Hertogenbosch niets zegt over het wel of niet bestaan ervan (Lameere en Simont, eds., 1907, 400-402).

Als we aannemen, dat de ordonnantie voor 's-Hertogenbosch wel bestaan heeft en waarschijnlijk rond dezelfde tijd als die voor Leuven en Antwerpen, d.w.z. rond 16-21 augustus, is uitgevaardigd, is het de vraag of de ordonnantie ook is uitgevoerd. De mogelijke schriftelijke bronnen hiervoor zijn de stadsrekeningen en het zogenaamde Bosch Protocol, waarin alle overdrachten van huizen en onroerend goed zijn vastgelegd.

Uit de stadsrekeningen over 1542 en 1543 blijkt, dat de stadsversterkingen vanaf 24 augustus 1542, mogelijk als gevolg van de ordonnantie van enige dagen daarvoor, op grote schaal zijn gemoderniseerd. Zo werden het klooster Baseldonk en het gasthuis van Adam van Mierde, die buiten de muren stonden, maar wel het schootsveld belemmerden, afgebroken (van Zuijlen, ed., 1863-1876, I, 583-584; Cuperinus in Hermans, ed., 1848, 117-118). Tevens werd er in september 1542 gewerkt aan een nieuw bolwerk voor de Orthenpoort, waar voor het ontwerp de beroemde Italiaanse bouwmeester Alexander Pasqualini werd ingehuurd (van Zuijlen, ed., 1863-1876, I, 584-585). Tot deze versterkingen behoorde ook het uitdiepen van de grachten en op een aantal plaatsen de aanleg van een aarden wal aan de binnenkant tegen de stadsmuur (Cuperinus in Hermans, ed., 1848, 249). Voor 1542 worden in dit verband genoemd de percelen achter het Groot (Zieken)gasthuis (van Zuijlen, ed., 1863-1876, I, 589), terwijl in juli 1543 wordt gewerkt aan een grote "dobbelen wal" tussen de Vugtherpoort en de St. Janspoort (Cuperinus in Hermans, ed., 1848, 122), d.w.z. tot op enige tientallen meters van de wal aan de Buitenhaven.

Uit deze gegevens blijkt dus helaas niet dat achter de Buitenhaven in 1542/43 een aarden wal is aangelegd. In de bronnen zijn dergelijke activiteiten wel vastgelegd over verschillende plaatsen elders in de stad. Het is echter heel goed mogelijk, dat de aanleg van een aarden wal in de Buitenhaven niet in de stadsrekeningen is vastgelegd, omdat de financiering van deze activiteiten voor een belangrijk deel buiten de reguliere stedelijke inkomsten en uitgaven om ging (van Zuylen 1874, 9). Het gevolg is, dat we uit de stadsrekeningen alleen incidenteel en bij toeval een glimp van de activiteiten aan de vestingwerken opvangen. Deze situatie kan ook de oorzaak zijn, dat in het Bosch Protocol over 1541-1544 geen mededelingen te vinden zijn over schadevergoedingen aan huiseigenaren voor hun afgebroken huizen langs de Buitenhaven (de Bruijn 1998).

Het is echter ook goed mogelijk, dat de ordonnantie uit 1542 alleen het eindstadium markeert van een ontwikkeling, die al langer aan de gang was. Het blijkt namelijk, dat de stad al vanaf 1518 bezig was met de aankoop van huizen en gronden achter de oude stadsmuur teneinde deze te verbreden en te versterken. In 1518 en volgende jaren betrof het vooral de zuidzijde van de stad (Beurdestraat, Oude Hulst en Weversplaats) en het Hinthamereinde (van Zuylen 1874, 9). Hierbij werd ook de bagger uit de Dieze en het straatvuil gebruikt om de muur aan de binnenzijde aan te aarden (Cuperinus in Hermans, ed., 1848, 81-82 en van Zuylen, ed., 1863-1876, I, 340, 348). Vanaf 1534 werden op verschillende plaatsen de muurhuizen afgebroken (Gudde 1974, 63) en nog in 1540 en 1541, ruim vóór de afkondiging van de ordonnantie van 1542, werden op verschillende plaatsen de grachten uitgediept, werd gewerkt aan een bolwerk bij de Orthenpoort en werd een grondeigenaar schadeloos gesteld voor de confiscatie van zijn erf bij de Papenhulst tegen de stadsmuur (van Zuylen, ed., 1863-1876, I, 566-567, 573, 574; van Zuylen 1874, 10).

Er is nog een andere, onafhankelijke bron, die er op wijst dat de aarden wal rond 1545 reeds

bestond. Dit is de stadsplattegrond van Jacob van Deventer. Traditioneel worden de plattegronden van van Deventer gedateerd rond 1560, maar op basis van de aan- en afwezigheid van verschillende gebouwen, waarvan de bouw- en sloopdata bekend zijn, kan worden vastgesteld, dat van Deventer het veldwerk voor de plattegrond van 's-Hertogenbosch heeft verricht in het voorjaar van 1545 (van Drunen en Willems 1998). Op van Deventer's plattegrond is ter hoogte van de hier besproken beerputten in de Buitenhaven een duidelijke verbreding van de stadsmuur zichtbaar, wat er op kan wijzen dat hier de aarden wal tegen de stadsmuur is bedoeld.

Het is echter vooral de combinatie van de archeologische gegevens met de schriftelijke, die de sterkste argumentatie geeft voor de waarschijnlijkheid, dat de aarden wal tegen de binnenzijde van de stadsmuur daadwerkelijk kort na augustus 1542 is uitgevoerd. Bij de opmeting van de keermuur van de aarden wal bleek namelijk dat deze over de gehele afstand van de Buitenhaven parallel liep aan de binnenzijde van de stadsmuur op een afstand van 6,5 m. Dit komt vrijwel exact overeen met een afstand van 24 voet, zoals omschreven in de ordonnantie van 1542, als tenminste voor de afmeting van de voet de Bossche voet is gebruikt, zoals we die kennen uit een optekening uit 1647. De voetmaat bedroeg toen 27,7 cm (Verhoeff 1982, 36). Een breedte van 24 voet betekent dan $24 \times 27,7 \text{ cm} = 6,64 \text{ m}$.

De stadswallen zijn vijftig jaar later opnieuw op grote schaal versterkt, toen er opnieuw een militaire bedreiging ontstond voor de katholiek gebleven, tot de Spaanse Nederlanden behorende stad, ditmaal van de kant van de Protestantse Republiek onder leiding van Prins Maurits, vooral na de inname van Breda in 1590 en een verrassingsaanval op 's-Hertogenbosch in 1594. Bij deze gelegenheid weten we zeker dat ook de wallen langs de Buitenhaven werden aangepakt, omdat van deze onderneming de bronnen wel zijn overgeleverd (voor een overzicht zie van Zuylen 1874, 15-17 en Gudde 1974, 90-91). Hieruit blijkt echter duidelijk, dat het toen ging om de verbreding van een reeds bestaande wal.

Aan de eigenaren van vrijwel alle huizen in de straat "Achter de Mandenmakers", de huidige straat Brede Haven, werd een schadevergoeding betaald voor huizen en erven, die zich op het achterste gedeelte van hun perceel bevonden, gerekend vanaf de huidige straat de Brede Haven naar de stadsmuur toe. Uit de bewaard gebleven akten, gedateerd tussen augustus 1593 en april 1594, blijkt dat per perceel een strook met een breedte, variërend tussen 20 en 25 voet, wordt geannexeerd voor de "... fortificatie vanden stadswalle After de Mandemakers..." (GAH, Charters Sassen, inv.nrs. 921-923). Aangenomen, dat het om een voetmaat gaat van 27,7 cm, betekent dit een strookbreedte, variërend tussen ca 5.5 en 7 m.

Uit de standaardomschrijving van de ligging van deze strook blijkt met zekerheid, dat het een verbreding van een reeds bestaande wal betrof en niet de aanleg van een primaire wal: "... metende van den ouden stadswalle aff ten voorhuyse waert...". Driemaal wordt het doel van de operatie ook inderdaad als een verbreding omschreven "... ter saecken der fortificatie ende breydinge van deser stadswalle Achter de Mandmakers.." (GAH, Charters Sassen, inv.nr. 921, nr. 442A; inv.nr. 923, nr. 468 en inv.nr. 921, nr. 455). Uit varianten in de standaardomschrijving blijkt nog duidelijker dat de percelen opgemeten zijn vanaf de oude stadswal naar de voorgevels van de panden aan de huidige Brede Haven: "... metende van den ouden stadtwal aff ter stadt waert inne..." (GAH, Charters Sassen, inv.nr. 921. nr. 464), "...metende ter voorstraeten waert inne van den binnensten cant aff des aude stadswal aff..." (GAH, Charters Sassen, inv. nr. 921, nr. 461) en "...metende vanden ouden stadswal aff ter Mandmaeckers straet waert..." (GAH, Charters Sassen, inv.nr. 923, nr. 480).

Op strategische punten was de geconfisceerde strook dubbel zo breed (45 voet), omdat hier aan de binnenzijde vierkante geschutsplatforms werden aangelegd, zogenaamde "catten" of "platteformen" (GAH, Charters Sassen, inv.nr. 921, nr. 467; Gudde 1974, 90).

Samenvattend kan het volgende worden gesteld. Bij twee gelegenheden in de 16e eeuw is de stadsmuur versterkt met een aarden wal aan de binnenzijde. Uit de bronnen blijkt, dat het de tweede maal, in 1593-94, gaat om de verbreding van een dan al bestaande wal. Wanneer de eerste wal is aangelegd, kan niet met zekerheid uit de bronnen worden afgeleid, omdat niet kan worden bewezen dat de ordonnantie van 1542, waarbij de aanleg van deze wal wordt bevolen, ook is uitgevoerd. Waarschijnlijk is dit wel, omdat de breedte van de teruggevonden wal exact klopt met de ordonnantie uit 1542. Aangezien het gevaar van de Gelderse krijgsbenden, dat de aanleiding was voor de ordonnantie, na de Vrede van Venlo in september 1543 geweken was, is het waarschijnlijk, dat de wal vóór september 1543 is aangelegd. De uit 1545 daterende kaart van Jacob van Deventer lijkt te suggereren, dat de wal toen al bestond. Theoretisch is het echter mogelijk, dat de wal al ouder is en is aangelegd tussen 1518 en 1542, omdat de stad al vanaf 1518 bezig was zwakke plekken in de muur met aarden wallen te versterken.

De eindconclusie is daarom, dat de aanleg van de aarden wal in de Buitenhaven, die de datum antequem geeft voor de hier gepubliceerde aardewerkcomplexen, waarschijnlijk gedateerd moet worden in 1542-1543, mogelijk zelfs iets eerder, tussen 1518 en 1542.

De Ceramiek

Beschrijving aardewerk beerput 1:

De grootste groep binnen het aardewerk uit beerput 1 bestaat uit rood aardewerk. Binnen deze groep zijn de grappen en kommen/melkteilen het talrijkst. Opvallend is het geringe aantal pispotten en kannen. Gezien de willekeurige selectie uit de beerput, die het verzamelen van materiaal opleverde, is het zoeken van een logische verklaring voor deze verhouding niet zinvol.

Alle grappen behoren tot het in de 16e eeuw in 's-Hertogenbosch zeer algemene grote, vrij bolle type dat zowel in- als uitwendig geheel geglazuurd is. Het betreft hier een 13-tal exemplaren (14/003-011). De randen behoren vrijwel zonder uitzondering tot het manchetype met dekselgeul, een tweetal grappen (14/008) heeft een rand zonder manchet die aan de binnenzijde enigszins hol is. Kleine grappen komen in deze periode vrijwel niet voor en ontbreken ook in dit complex. Eén van de grappen is op de overgang van rand naar schouder voorzien van een band met vingerindrukken (14/002). Zeer uitzonderlijk is een één-orige grape van een cilindrisch model (14/001). Van dit type zijn tot nu toe in 's-Hertogenbosch geen parallellen bekend.

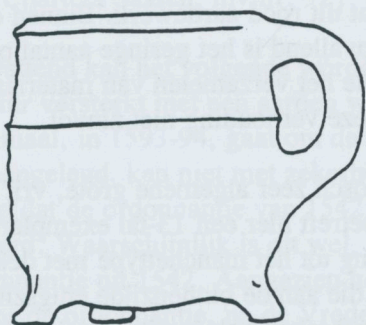
Een tweede grote groep binnen dit complex zijn de kommen en melkteilen (14/012-019). Binnen deze groep zijn de kleine kommen relatief slecht vertegenwoordigd. Er is een kleine kom met een manchetrand (14/018), voorzien van een verticaal oor en een tuit overdwars. De bodem ontbreekt, maar deze zal ongetwijfeld van uitgeknepen standvinnen voorzien zijn geweest. Eén rand is vermoedelijk van een oorloze kom, mogelijk voorzien van een standring (14/019).

Een vrij onontwikkelde vorm is de schaal 14/016, deze heeft een vrij steile helling met nauwelijks een randafwerking. Deze kom is voorzien van een drietal zeer grove standvinnen. Opvallend is de geringe hoeveelheid glazuur aan de binnenzijde. Dit type kom heeft waarschijnlijk een zeer specifieke functie gehad. Het type komt in de 16e eeuw in 's-Hertogenbosch relatief weinig, maar wel regelmatig voor. Uit een andere opgraving is ook een exemplaar in grijs aardewerk bekend (HTVH, beerput F 149, vondstnr. III-77-1100, III-87-1223, III-87-1242, III-0-1269).

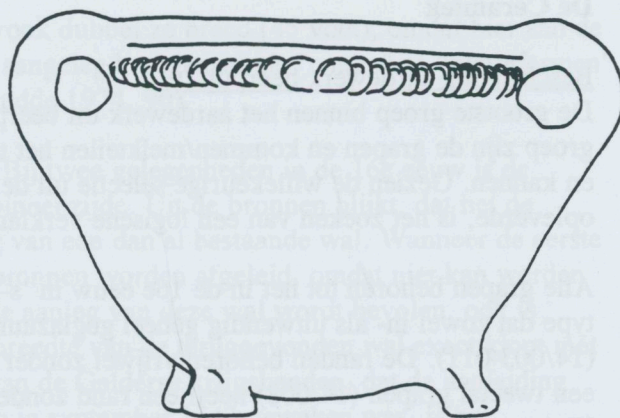
De melkteilen komen in talloze varianten voor (14/012-015). Het is dan ook moeilijk deze in verschillende typen in te delen. De melkteilen zijn voor de fiches op basis van hun diameter gegroepeerd. De meeste exemplaren zijn voorzien van standvinnen (14/012-014). Van één exemplaar is met zekerheid te zeggen dat deze is voorzien van een standring (14/015). Een drietal exemplaren, waarvan de bodem ontbreekt, is op basis van de vrijwel gelijke diameter aan dit fiche toegevoegd (14/015abc). Het is daarom niet uitgesloten dat deze teilen toch van standvinnen voorzien waren. Standringen onder melkteilen komen in 's-Hertogenbosch pas vanaf de 16e eeuw voor en de exemplaren in dit complex zijn als de eerste van deze nieuwe ontwikkeling te beschouwen.

De pispotten zijn met één exemplaar vertegenwoordigd. Het is een exemplaar met een holle ziel, dat volledig geglazuurd is (14/021).

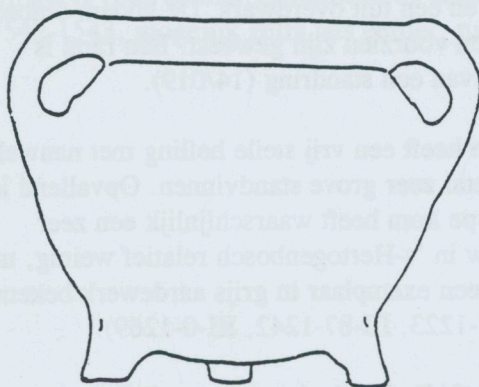
In de beerput bevinden zich ook enkele komforen. Het gaat hier niet om fraai gekanteelde exemplaren, maar om eenvoudige vormen die lijken op pispotten, soms voorzien van standvinnen in plaats van een holle ziel (14/021). Kenmerkend is dat de komforen altijd ongeglazuurd zijn en

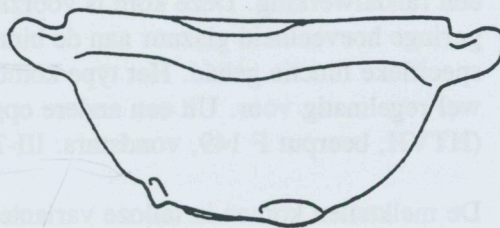
001

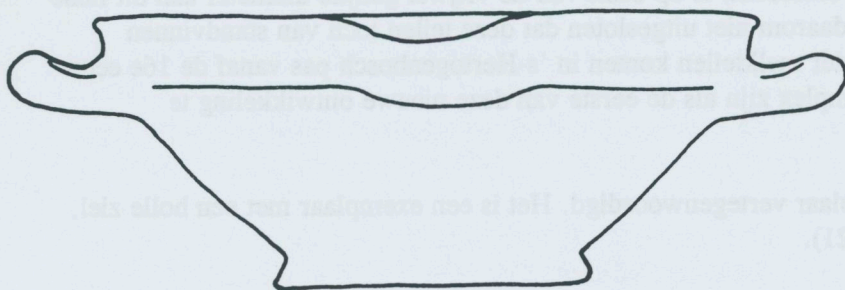
002

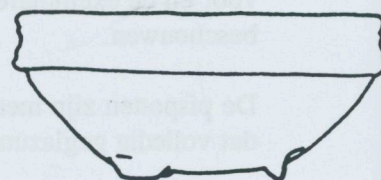
003-011

012-014

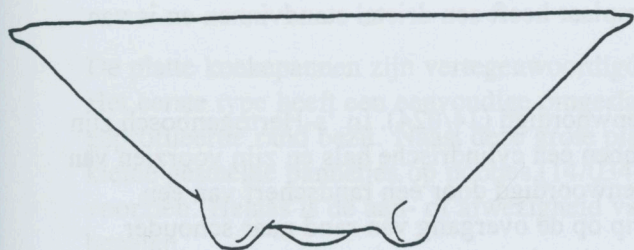

015

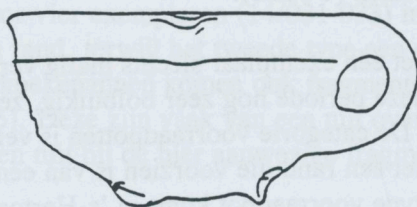

017

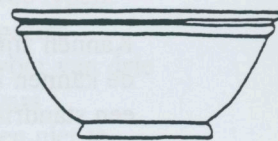
Afb 3. Roodbakkend aardewerk uit beerput 1 (CMA 14)

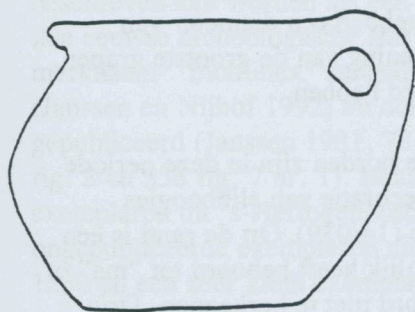
016

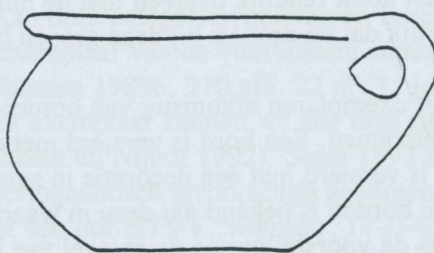
018

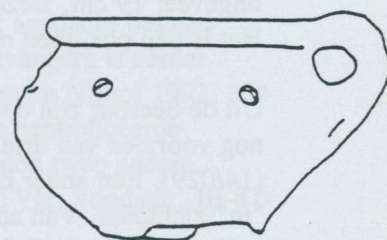
019

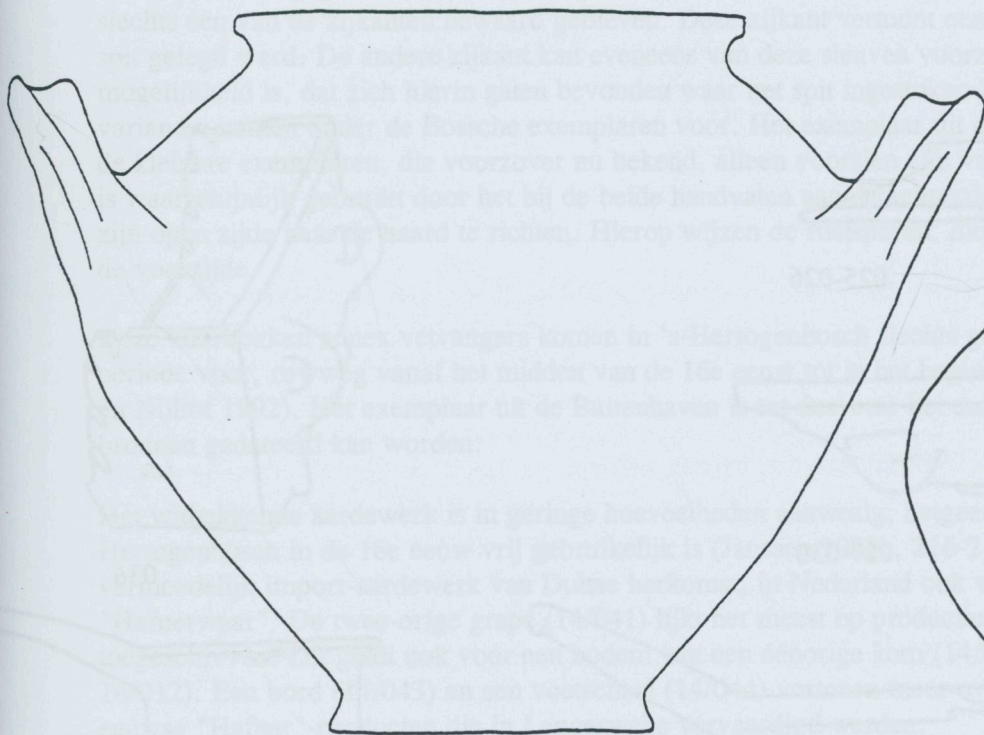
020

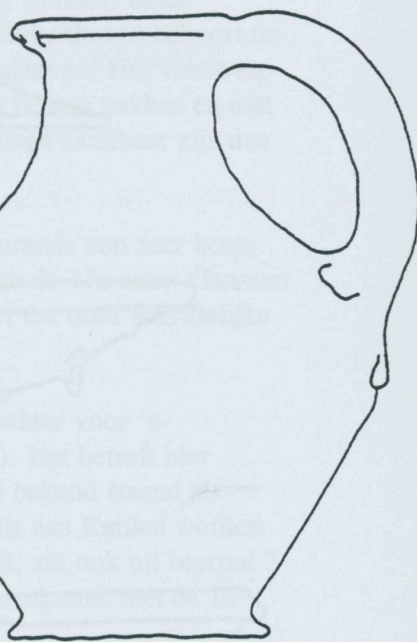
021

022

023

024

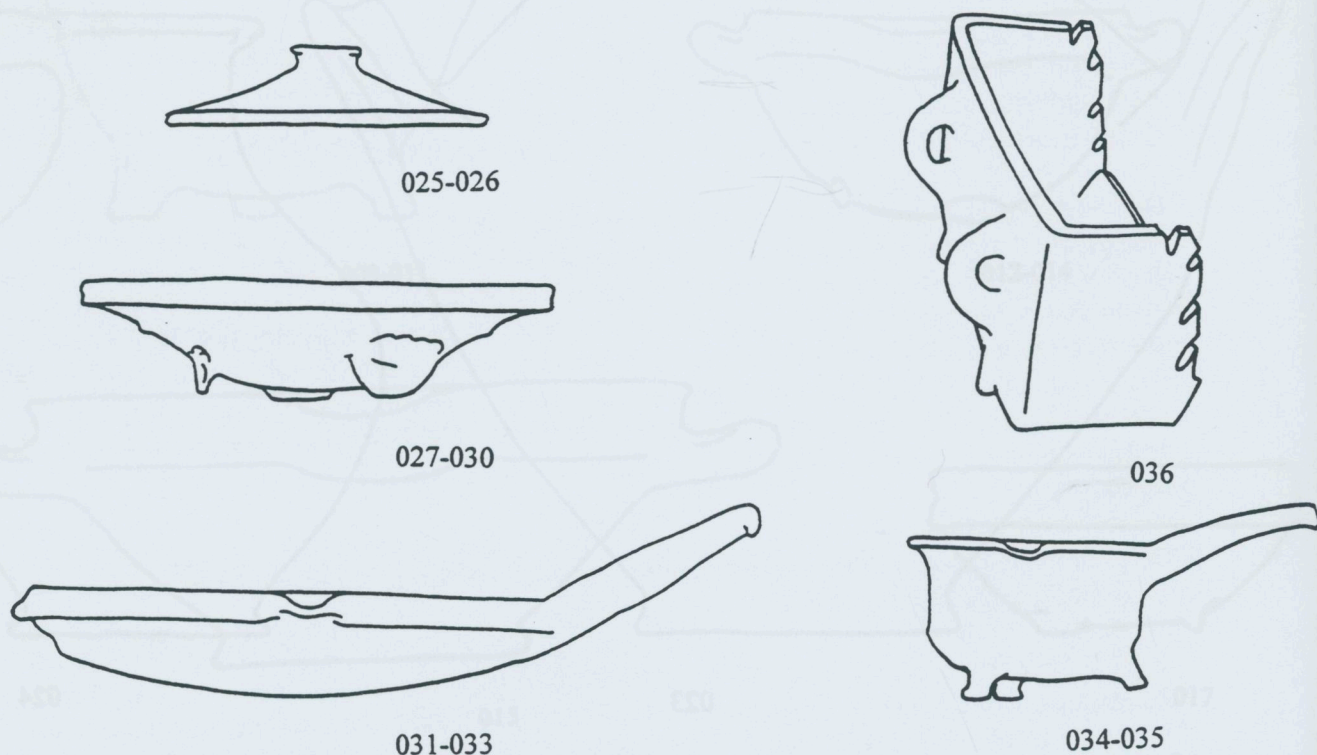
Afb 4. Roodbakkend aardewerk uit beerput 1 (CMA 14)

van binnen een roetaanslag hebben. Een tweede exemplaar heeft een drietal standvinnen en is van luchtgaten voorzien (14/022).

Kannen zijn met één exemplaar slechts matig vertegenwoordigd (14/024). In 's-Hertogenbosch zijn de kannen in deze periode nog zeer bolbuigig, ze hebben een cilindrische hals en zijn voorzien van een standing. De categorie voorraadpotten is vertegenwoordigd door één randscherf van een voorraadpot met een rand die voorzien is van een strip op de overgang van rand naar schouder (14/023). Dit type voorraadpot komt in 's-Hertogenbosch ook voor met vingerindrukken in de strip.

Er zijn fragmenten van drie deksels gevonden (14/025-026). Alle hebben een diameter van ongeveer 19 cm. Deze maat komt redelijk overeen met de monddopening van de grootste grappen. Het is dan ook goed mogelijk dat de deksels bij deze grappen behoord hebben.

Uit de beerput zijn ook vijf exemplaren afkomstig van borden. Alle borden zijn in deze periode nog voorzien van drie standvinnen. Eén bord is versierd met een decoratie van slibboogjes (14/029). Een ander bord is versierd met een decoratie in sgraffito (14/039). Op de rand is een "m" zichtbaar. Van andere borden is bekend dat deze m waarschijnlijk heeft behoord tot "ma" of volledig "maria". Helaas is de voorstelling op de spiegel van het bord niet te herkennen. Drie andere borden zijn geglaazuurd, maar verder onversierd (14/027-028). Dit zijn de oudste, onversierde borden, die we uit 's-Hertogenbosch kennen. Vóór het midden van de 16e eeuw zijn alle borden in rood aardewerk voorzien van versieringen als slibbogen of andere decoraties in slib of sgraffito.

Afb 5. Roodbakkend aardewerk uit beerput 1 (CMA 14)

De platte koekepannen zijn vertegenwoordigd door vier exemplaren (14/031-033) in twee typen. Het eerste type heeft een eenvoudige omgeslagen rand, terwijl het tweede type een enigszins geprofileerde rand bezit. Naast deze grote platte koekepannen komen ook fragmenten voor van drie kleine gesteelde pannetjes op pootjes (14/034-035). Deze zijn vaak van een tuit overdwars voorzien. Helaas is de aan- of afwezigheid van een tuit bij de hier aanwezige fragmenten niet te bepalen.

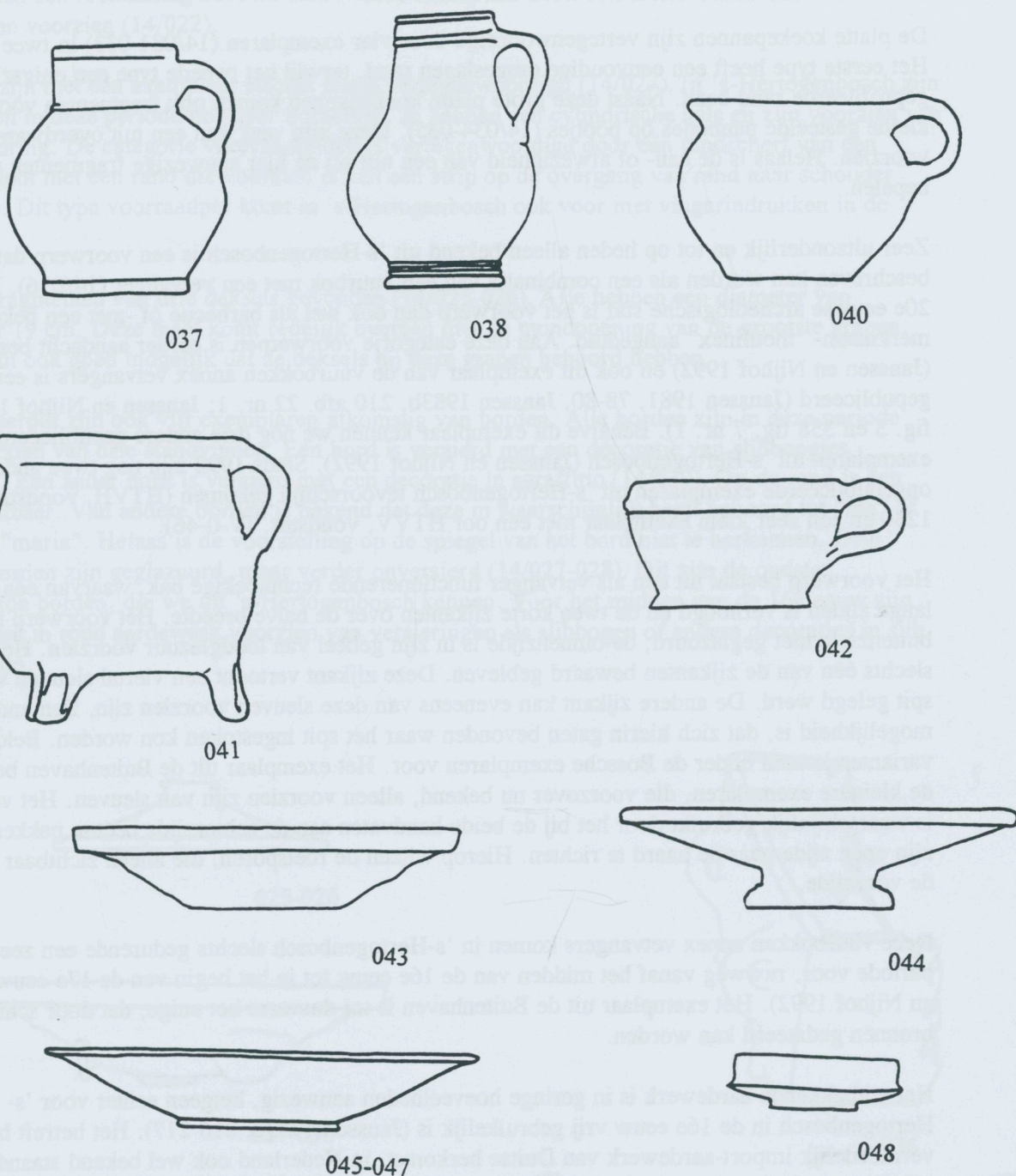
Zeer uitzonderlijk en tot op heden alleen bekend uit 's-Hertogenbosch is een voorwerp dat het beste beschreven kan worden als een combinatie van een vuurbok met een vetvanger (14/036). Door de 20e eeuwse archeologische staf is het voorwerp dan ook wel als barbecue of -met een bekende merknaam- "moulinex" aangeduid. Aan deze categorie voorwerpen is eerder aandacht besteed (Janssen en Nijhof 1992) en ook dit exemplaar van de vuurbokken annex vetvangers is eerder gepubliceerd (Janssen 1981, 78-80, Janssen 1983b, 210 afb. 22 nr. 1; Janssen en Nijhof 1992, 354 fig. 3 en 358 fig. 7 nr. 1). Behalve dit exemplaar kennen we nog drie andere gepubliceerde exemplaren uit 's-Hertogenbosch (Janssen en Nijhof 1992). Sinds 1992 zijn nog twee andere ongepubliceerde exemplaren uit 's-Hertogenbosch tevoorschijn gekomen (HTVH, vondstnr. III-87-1230 en een zeer klein exemplaar met één oor HTVV, vondstnr. IV-0-46).

Het voorwerp bestaat uit een als vetvanger functionerende rechthoekige bak, waarvan één van de lange zijden is verhoogd en de twee korte zijanten over de halve breedte. Het voorwerp is aan de buitenzijde niet geglazuurd; de binnenzijde is in zijn geheel van loodglazuur voorzien. Helaas is slechts één van de zijanten bewaard gebleven. Deze zijkant vertoont een viertal sleuven waarin het spit gelegd werd. De andere zijkant kan eveneens van deze sleuven voorzien zijn. Een andere mogelijkheid is, dat zich hierin gaten bevonden waar het spit ingestoken kon worden. Beide varianten komen onder de Bossche exemplaren voor. Het exemplaar uit de Buitenhaven behoort tot de kleinere exemplaren, die voorzover nu bekend, alleen voorzien zijn van sleuven. Het voorwerp is waarschijnlijk gebruikt door het bij de beide handvaten aan de achterzijde beet te pakken en met zijn open zijde naar de haard te richten. Hierop wijzen de roetsporen, die alleen zichtbaar zijn aan de voorzijde.

Deze vuurbokken annex vetvangers komen in 's-Hertogenbosch slechts gedurende een zeer korte periode voor, ruwweg vanaf het midden van de 16e eeuw tot in het begin van de 17e eeuw (Janssen en Nijhof 1992). Het exemplaar uit de Buitenhaven is tot dusverre het enige, dat door schriftelijke bronnen gedateerd kan worden.

Het witbakkende aardewerk is in geringe hoeveelheden aanwezig, hetgeen echter voor 's-Hertogenbosch in de 16e eeuw vrij gebruikelijk is (Janssen 1983b, 216-217). Het betreft hier vermoedelijk import-aardewerk van Duitse herkomst, in Nederland ook wel bekend staand als "Hafnerwaar". De twee-orige grape (14/041) lijkt het meest op producten die aan Keulen worden toegeschreven. Dit geldt ook voor een bodem van een énorige kom (14/042, zie ook uit beerput 3 16/012). Een bord (14/043) en een voetschaal (14/044) vertonen meer overeenkomst met de 16e-eeuwse "Hafner"-producten die in Langerwehe vervaardigd werden.

Het steengoed is slechts in kleine hoeveelheden aanwezig. Het meest compleet is een onversierde kan op een vlakke bodem (14/037). De kan is vrij zacht gebakken en heeft een kenmerkend bleek gelig zoutglazuur. Hoewel deze kannen qua typologie over het algemeen aan Frechen worden toegeschreven (Hurst, Neal and van Beuningen 1986, 216 en 217 fig. 332; Göbels 1971, 277),

Afb 6. Steengoed, witbakkend aardewerk en majolica uit beerput 1 (CMA 14)

moet een productie in de omgeving van Vreden niet uitgesloten worden (Elling 1994, 47-49). Hoewel de vroegste producten in Vreden door Elling later gedateerd worden, sluit de aan de Buitenhaven gevonden kan wel aan bij de de vormtraditie die hier voorkomt. Zowel in Frechen als in Vreden lijken de baksels echter harder en grijzer van kleur te zijn.

Een fragment van een kleine Baardman-kruik (14/038) voorzien van een band met ranken geflankeerd door appliques in de vorm van blaadjes, zou op grond van het vrijwel identieke baksel aan hetzelfde productiecentrum kunnen worden toegeschreven, maar tot nu toe zijn uit Vreden en Stadtlohn geen vergelijkbare producten bekend. Qua decoratie sluit deze kan het best aan bij de uit Keulen bekende productie (Hurst, Neal and van Beuningen 1986, 208-211, vooral fig. 102 nr. 328).

Een uit een groot aantal scherven gereconstrueerd steengoedfragment (14/039) van een gelig bakkende klei, voorzien van een ijzerengobe, is moeilijk te determineren. Het lijkt het meest waarschijnlijk dat het hier een fragment van een grote veldfles betreft. Duidelijke parallellen zijn ons hiervoor uit deze periode niet bekend. Daarom is op het fiche geen modeltekening opgenomen.

In de 16e eeuw komen in 's-Hertogenbosch regelmatig steengoed pispotten voor, afkomstig uit Raeren. In dit complex zijn deze pispotten vertegenwoordigd door één randfragment (14/040).

Qua datering is de meest opvallende groep aardewerk in deze beerput de majolica. Tot voor kort nam men aan dat het merendeel van de majolica-vondsten in de eerste helft van de 16e eeuw uit Antwerpen afkomstig was. Uit het in de laatste decennia verrichte archeologische en archivalische onderzoek blijkt dat de productie van dit type majolica in het tweede kwart van de 16e eeuw niet alleen in Antwerpen plaatsvond, maar ook in Bergen op Zoom (Groeneweg 1992, 36-39), Utrecht (Hoekstra 1986, 189-197), Haarlem, Amsterdam en mogelijk Middelburg (Hurst, Neal en van Beuningen 1986, 119). Uit recent archeologisch onderzoek, vooral in Engeland, is ook gebleken, dat dit type majolica regelmatig voorkomt in vondstcomplexen uit de eerste helft van de 16e eeuw (Gaimster, ed., 1999, 91-106, 142, 147, 159).

Tot de groep majolica in deze put behoren fragmenten van een drietal borden en een drinkschaaltje. Met uitzondering van het drinkschaaltje gaat het om polychrome majolica. Eén van de borden is een zogenaamde portretschotel (14/045) met in de spiegel de afbeelding van het profiel van een jonge man met baret. Het bewaarde fragment van het randmotief bestaat uit een vrucht met ranken. Het verdwenen gedeelte heeft waarschijnlijk bestaan uit bladmotieven of een ruitvormig geometrisch motief. De twee andere borden zijn slechts vertegenwoordigd door twee scherven. Deze laten een duidelijke typering niet toe. Schotel 14/046 hoort tot een type waar op de spiegel vanuit het midden op symmetrische wijze bladmotieven naar buiten lopen. De schotel 14/047 heeft een wentelend middenmotief, een nadere type-aanduiding is echter niet te geven. Zeer kenmerkend is het majolica drinkschaaltje (14/048), dat kan worden beschouwd als een imitatie van de Siegburg drinkschaaltjes. Deze laatste lijken rond 1520/1530 te verdwijnen. Van dit type majolica drinkschaaltjes zijn talloze parallellen bekend.

Het bewaarde randmotief op de schotel, waarop de man met baret is afgebeeld, is sterk verwant aan de motieven op de goed gedateerde tegels uit Herckenrode (1532-1533) en Anjum (1541-1562). Uit Londen is een majolica tegel bekend met een mansportret met een identieke baret. Rackham heeft trachten aan te tonen, dat dit portret een voorstelling is van Karel V op 32-jarige leeftijd (Rackham 1926, 80 en pl. 18a). Op basis hiervan zou een datering in 1532 of kort hierna aangenomen kunnen worden.

In de vakliteratuur werden tot nu toe majolica schotels met deze randvorm en dit type versiering in de randmotieven relatief laat, in de tweede helft en vooral het derde kwart van de 16de eeuw gedateerd (Dingeman Korf 1981, *passim*). Belangrijk is dan ook dat de hier beschreven majolica schotel vóór 1542-1543 gedateerd moet worden.

Algemeen kan gesteld worden dat het beeld van het complex van beerput 1 redelijk homogeen is. Het roodbakkende aardewerk is verreweg de grootste groep. Hiervan zijn de grappen en kommen/melkteilen in zeer grote aantallen aanwezig. De pispotten en kannen daarentegen lijken wat ondervertegenwoordigd te zijn. De hoeveelheden steengoed zijn niet erg groot, dit beeld lijkt echter voor 's-Hertogenbosch wel normaal te zijn.

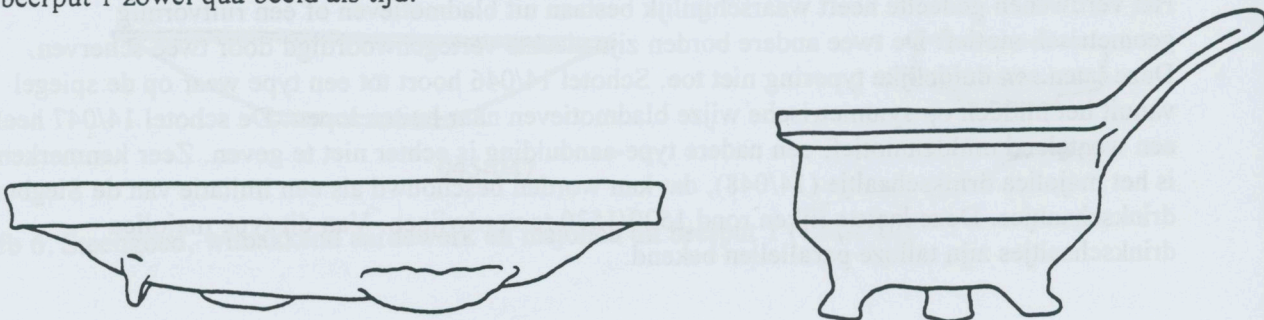
Zeër bijzonder is de aanwezigheid van majolica, waaronder fragmenten van vier exemplaren, in een dergelijk vroege context.

Beschrijving ceramiek beerput 2:

In tegenstelling tot beerput 1 bevatte beerput 2 slechts fragmenten van twee exemplaren rood aardewerk. Deze geringe hoeveelheid scherven kan veroorzaakt zijn door het feit dat de beerput in het verleden reeds een keer opgeschoond was. Gezien het nog intacte gewelf is het ook mogelijk, dat de beerput nieuw was aangelegd en nog nauwelijks in gebruik was genomen.

Het eerste fragment is een bord met witte slibversiering. Op de spiegel vormt dit een stervormig patroon, op de rand is een aaneengesloten motief van boogjes zichtbaar (15/001). Het tweede exemplaar betreft een steelpannetje op pootjes (15/002).

Door het geringe aantal bewaarde exemplaren zijn er aan deze beerput geen vergaande conclusies te verbinden. Wel sluiten deze beide exemplaren rood aardewerk goed aan bij het rode aardewerk uit beerput 1 zowel qua beeld als tijd.

Afb 7. Roodbakkend aardewerk uit beerput 2 (CMA 15)

Beschrijving ceramiek beerput 3:

Het complex is aanmerkelijk kleiner dan beerput 1. Het omvat slechts 22 exemplaren, namelijk 19 exemplaren in rood aardewerk, 2 exemplaren witbakkend aardewerk en 1 fragment steengoed.

Onder het roodbakkende aardewerk bevindt zich een achttal grapen (16/001-003). Een groot aantal is slechts door een fragment (meestal een poot) vertegenwoordigd (16/003). We nemen aan, dat deze fragmenten behoord hebben tot de in deze periode als standaard te beschouwen bolle grapen met dekselgeul.

Het is echter niet uit te sluiten, dat één van deze fragmenten, voorzien van een band met vingerafdrukken, heeft behoord tot een voorraadpot (16/001). Banden met vingerafdrukken op de overgang van rand naar schouder komen behalve bij grapen, zoals een exemplaar uit beerput 1, ook voor bij voorraadpotten.

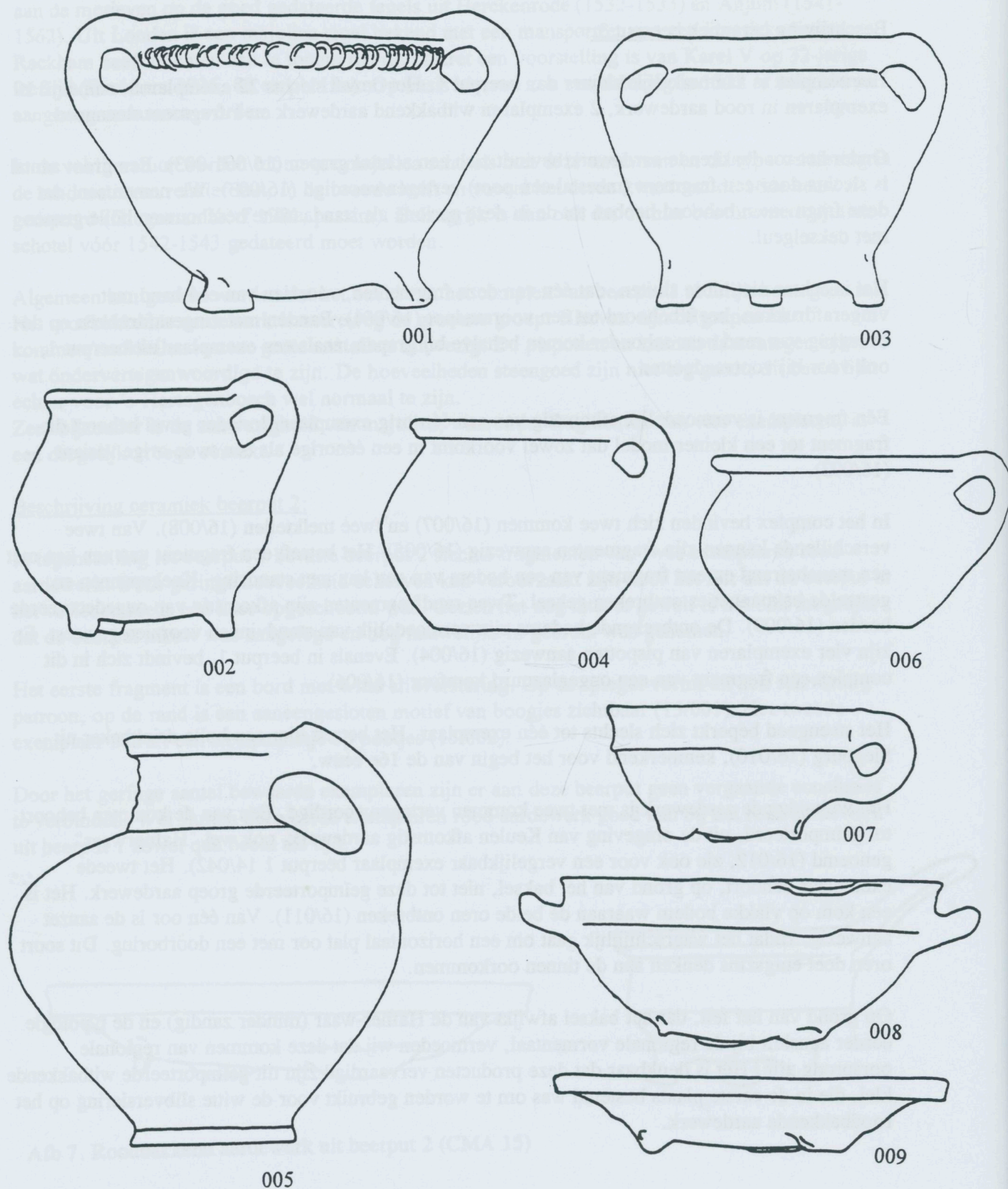
Eén fragment is vermoedelijk afkomstig van een één-orig exemplaar. In ieder geval behoort dit fragment tot een kleiner model dat zowel voorkomt in een éénorige als een twee-orige variant (16/002).

In het complex bevinden zich twee kommen (16/007) en twee melkteilen (16/008). Van twee verschillende kannen zijn fragmenten aanwezig (16/005). Het betreft een fragment van een kan met een manchetrand en een fragment van een bodem van een kan met standring. Koekepannen en gesteelde bakpannetjes ontbreken geheel. Twee randfragmenten zijn afkomstig van ongedecoreerde borden (16/009). De ontbrekende bodems zijn vermoedelijk van standvinnen voorzien geweest. Er zijn vier exemplaren van pispotten aanwezig (16/004). Evenals in beerput 1, bevindt zich in dit complex een fragment van een ongeglazuurd komfoor (16/006).

Het steengoed beperkt zich slechts tot één exemplaar. Het betreft hier een bolle drinkbeker uit Siegburg (16/010), kenmerkend voor het begin van de 16e eeuw.

Het witbakkende aardewerk is met twee kommen vertegenwoordigd. Een van de kommen behoort tot geïmporteerd, uit de omgeving van Keulen afkomstig aardewerk, ook wel "Hafnerwaar" genoemd (16/012, zie ook voor een vergelijkbaar exemplaar beerput 1 14/042). Het tweede exemplaar behoort, op grond van het baksel, niet tot deze geïmporteerde groep aardewerk. Het is een kom op vlakke bodem waaraan de beide oren ontbreken (16/011). Van één oor is de aanzet aanwezig, zodat het waarschijnlijk gaat om een horizontaal plat oor met een doorboring. Dit soort oren doet enigszins denken aan de tinnen oorkommen.

Op grond van het feit, dat het baksel afwijkt van de Hafner-waar (minder zandig) en de typologie eerder aansluit bij de regionale vormtaal, vermoeden wij dat deze kommen van regionale oorsprong zijn. Het is denkbaar dat deze producten vervaardigd zijn uit geïmporteerde witbakkende klei, die in de eerste plaats bestemd was om te worden gebruikt voor de witte slibversiering op het roodbakkende aardewerk.

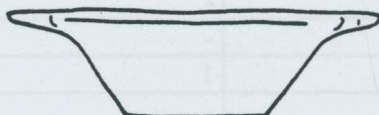

Afb 8. Roodbakkend aardewerk uit beerput 3 (CMA 16)

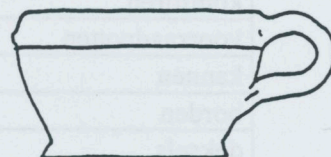
In het algemeen zou het materiaal uit beerput 3 op grond van parallelle vondsten elders typologisch gedateerd worden in de eerste helft van de 16e eeuw, zodat een datering ante quem 1542-1543 zeer plausibel is.

010

011

012

Afb 9. Steengoed, witbakkend aardewerk uit beerput 3 (CMA 16)

type	beerput 1	beerput 2	beerput 3
<i>rood aardewerk:</i>			
grapen	15	-	8
melkteilen/kommen	17		4
pispotten	1	-	4
komforen	3	-	1
voorraadpotten	1	-	-
kannen	1	-	3
borden	5	1	2
deksels	3	-	-
koekenpannen	4	-	-
steelpannen op pootjes	3	1	-
spitoplegger/ vetvanger	1	-	-
		-	
<i>steengoed:</i>		-	
drinkbeker		-	1
kannen, klein	2	-	-
veldfles?	1	-	-
pispotten	1	-	-
<i>wit aardewerk:</i>			
grapen	1	-	-
borden	1	-	-
voetschalen	1	-	-
kommen	1	-	2
<i>majolica:</i>			
borden	3	-	-
drinkschalen	1	-	-
TOTALEN	67	2	25

Archivalia

GAH = Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, Charters Sassen, inv. nrs. 921-923.

Gedrukte Bronnen

Cuperinus, A., Die chronike van der vermaerder ende vromer stadt van Tsertogenbosch, in: Hermans, C.R., ed., 1848, *Verzameling van kronyken, charters en oorkonden betreffende de stad en meierij van 's-Hertogenbosch*, 's-Hertogenbosch 1846-1848, I, 1-140, met twee vervolgen, 141-353 en bijvoegsels, 356-395.

Lameere, J. en H. Simont, eds., 1907, *Recueil des ordonnances des Pays-Bas, Série 2, 1506-1700* (11 dln., Bruxelles 1893-1978) IV, 9 Janvier 1536- 24 Décembre 1543, Bruxelles 1907.

Zuylen, R.A. van, ed., 1863-1876, *Inventaris der archieven van de stad 's-Hertogenbosch. Chronologisch opgemaakt en de voornaamste gebeurtenissen bevattende*, 's-Hertogenbosch 1863-1876 (2 dln. en 6 stukken in 3 bdn.).

Literatuur

Bruijn, M.W.J. de 1998, *Archiefonderzoek naar de aanleg van de stadswal in 1542. Intern Rapport GOBH nr. 56*, Utrecht 1998 (1 p.).

Elling, W. 1994, *Steinzeug aus Stadtlohn und Vreden*, Vreden 1994.

Drunen, A.H. van en J.M.J. Willems 1998, 's-Hertogenbosch, in: P.C.J. van de Krogt, ed., *De stadsplattegronden van Jacob van Deventer, Map Noord-Brabant en Limburg*, Alphen aan den Rijn 1998, nr. 100.

Gaimster, D., ed., 1999, *Maiolica in the North. The archaeology of tin-glazed earthenware in North-West Europe c. 1500-1600* (British Museum Occasional Paper 122), London 1999.

Göbels, K., *Rheinisches Töpferhandwerk*, Frechen 1971.

Groeneweg, G. 1992, *Bergen op Zooms Aardewerk. Vormgeving en decoratie van gebruiks aardewerk gedurende 600 jaar pottenbakkersnijverheid in Bergen op Zoom* (Bijdragen tot de studie van het Brabantse Heem 35), Waalre 1992.

Gudde, C.J. 1974, *'s-Hertogenbosch, geschiedenis van vesting en forten*, 's-Hertogenbosch 1974.

Heurn, J.H. van 1776-1778, *Historie der Stad en Meyerye van 's-Hertogenbosch*, Utrecht 1776-1778 (4 dln.).

Hoekstra, T.J. 1986, Oude Gracht 99, in: T.J. Hoekstra en A.F.E. Kipp, [eds.], *Archeologische en bouwhistorische kroniek van de Gemeente Utrecht 1985, Maandblad Oud-Utrecht 1986*, 109-229.

Hurst, J.G., D.S. Neal and H.J.E. van Beuningen 1986, *Pottery produced and traded in north-west Europe 1350-1650* (Rotterdam Papers VI), Rotterdam 1986.

Janssen, H.L. 1981, 's-Hertogenbosch, stadskern, in: W.J.H. Verwers, [ed.], *Archeologische Kroniek van Noord-Brabant 1977-1978* (Bijdragen tot de studie van het Brabantse Heem 19), Eindhoven 1981, 72-81.

Janssen, H.L. 1983a, Archeologische waarnemingen 1977-1979, in: Janssen, ed., 1983, 153-165

Janssen, H.L. 1983b, Het middeleeuwse aardewerk: ca 1200- ca 1550, in: Janssen, ed., 1983, 188-222.

Janssen, H.L. 1983, ed., *Van Bos tot Stad. Opgravingen in 's-Hertogenbosch*, 's-Hertogenbosch 1983.

Janssen, H.L. and E. Nijhof 1992, Four 16th-century redware spit-supports from 's-Hertogenbosch, in: D. Gaimster and M. Redknap, eds., *Everyday and Exotic Pottery from Europe c. 650-1900. Studies in honour of John G. Hurst* (Oxbow Monograph 23), Oxford 1992, 345-358.

Korf, D. 1981, *Nederlandse Majolica*, Haarlem 1981.

Oudenhoven, J. van 1670, *Silva-Ducis aucta et renata, of een nieuwe ende gantsch vermeerderde beschrijvinge van de stad van s'-Hertogen-Bossche...*, 's-Hertogenbosch 1670.

Rackham, B. 1926, *Early Netherlands Maiolica with Special Reference to the Tiles at the Vyne in Hampshire*, London 1926.

Verhoeff, J.M. 1982, *De oude Nederlandse maten en gewichten* (Publicaties van het P.J. Meertens-Instituut, 3), Amsterdam 1982.

Zuylen, R.A. van 1874, *Geschiedenis der stad 's-Hertogenbosch voor zover betreft hare vestingwerken en gronden waarop die zijn aangelegd en gebouwd...*, 's-Hertogenbosch 1874 (N.B.: gedrukt, maar nooit gebonden en gepubliceerd).